

CIVITTA

\ Eesti Linnade ja Valdade Liidu KOV IKT kompetentsikeskuse haldus- ja teenusmudeli analüüs

Tellijaja

Eesti Linnade ja Valdade Liit
Roosikrantsi 12/1, II korrus
Tallinn 10119

Töö teostaja

Civitta Eesti AS
Lõõtsa 8, 11415 Tallinn

06. oktoober 2021

SISUKORD

KASUTATUD LÜHENDID.....	4
KOKKUVÕTE.....	5
1. ANALÜÜSI TEOSTAMISE METOODIKA	6
2. HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	7
2.1. IKT kompetentsikeskuse taust.....	7
2.2. Kohalike omavalitsuste IKT valdkonna arendamisega seotud eesmärgid	8
2.3. ELVL poolt pakutavad IKT teenused.....	10
2.3.1. KOVide üleste infosüsteemide pakkumine	10
2.3.2. Nõustamine (koolitusprogrammid ja konsultatsioonid).....	11
2.3.3. KOV-ide ühishuvide esindamine	12
2.4. Kohalike omavalitsuste IKT alased probleemid ja vajadused	12
3. IKT KOMPETENTSIKESKUSE HALDUS- JA TEENUSMUDELI ALTERNATIIVID	16
3.1. IKT kompetentsikeskuse pakutavate teenuste alternatiivide kirjeldus	16
3.1.1. Omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine	17
3.1.2. Omavalitsuste IKT-alane nõustamine.....	20
3.1.3. Omavalitsustele ühiste infosüsteemide pakkumine	23
3.1.4. IKT alaste ühishangete läbiviimine	26
3.1.5. Omavalitsuste võrguadministreerimisteenus.....	29
3.1.6. Omavalitsuste töökohahaldus	31
3.1.7. Küberturvalisuse tagamine	34
3.1.8. Teenuste rahastamispõhimõtted	36
3.2. IKT kompetentsikeskuse haldusmodeli alternatiivide kirjeldus.....	38
3.2.1. IKT KK ELVL-i osana.....	39
3.2.2. IKT KK eraldiseisva üksusena.....	39
4. IKT KK HALDUS- JA TEENUSMUDELI SOBILIKUIM ALTERNATIIV	41
4.1. IKT KK Pakutavate teenuste kirjeldus	41
4.2. IKT KK Haldusmodeli kirjeldus	51
4.3. IKT KK finantsprognosis	51
4.3.1. Haldus- ja teenusmodeli elluviimise tegevuskava.....	52
5. SOOVITUSED JA ETTEPANEKUD	53
LISAD.....	54
Lisa 1. Kasutatud kirjandus	54
Lisa 2. Intervjueeritute nimekiri	55
Lisa 3. Intervjuude kavad	56

Tellijaintervjuud.....	56
Kohalike omavalitsuste intervjuud	56
Ministriumite intervjuud	57
Lisa 4. Läbiviidud veebiküsitlus	58
Lisa 5 Veebiküsitluse lisaküsimused	65

KASUTATUD LÜHENDID

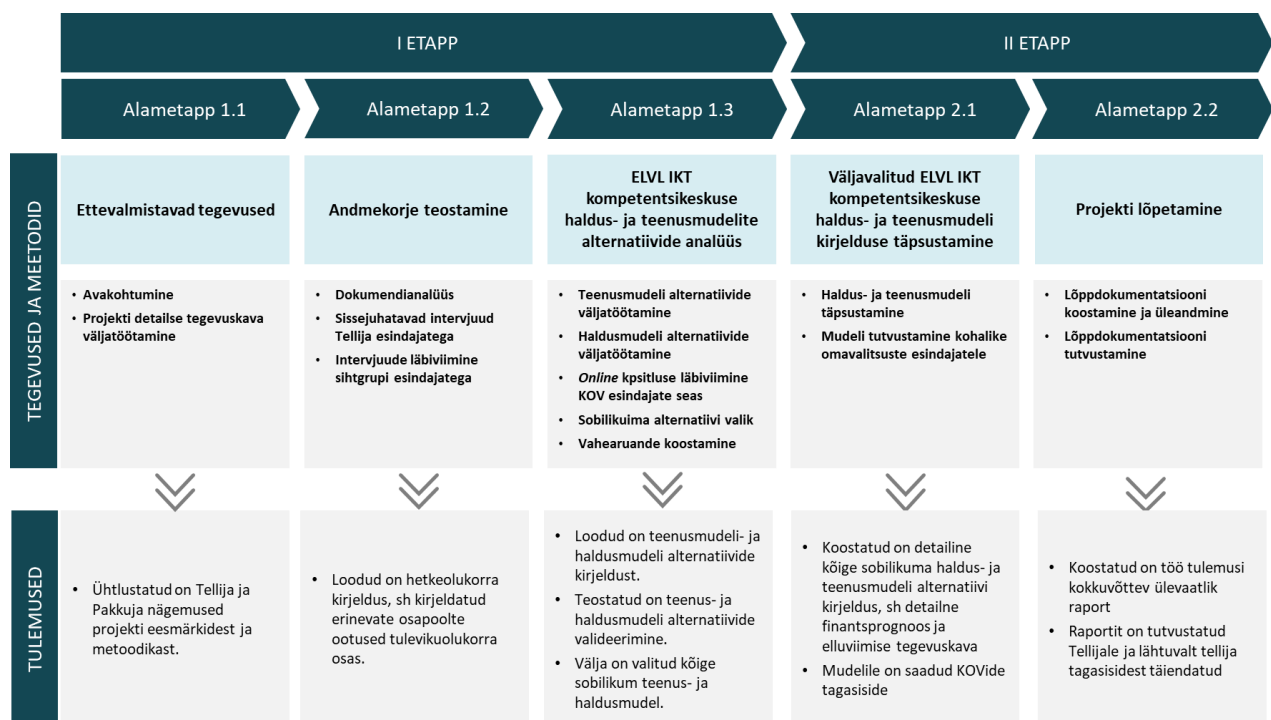
MÕISTE/LÜHEND	SELGITUS
ELVL	Eesti Linnade ja Valdade Liit
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
IKT KK	IKT kompetentsikeskus
IS	Infosüsteem
IT	Infotehnoloogia
KOV	kohalik omavalitsus
KOVMEN	Kohalike omavalitsuste menetlusinfosüsteem
KOVTP	kohalike omavalitsuste teenusportaali infosüsteem
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
RM	Rahandusministeerium
RMIT	Rahandusministeeriumi infotehnoloogiaosakond
VOLIS	omavalitsuse volikogu/valitsuse infosüsteem

KOKKUVÕTE

1. ANALÜÜSI TEOSTAMISE METOODIKA

Lähtudes projekti eesmärkidest, teostati analüüs **kahes etapis, mis omakorda jagunevad viide alametappi** (vaata joonis 1):

1. **Ettevalmistavate tegevuste raames** toimus Tellija ja Pakkuja projektimeeskondade ootuste ja arusaamade ühtlustamine avakohtumisel ning detailse projekti tegevusplaani koostamine.
2. **Teises alametapis** toimus projekti edukaks elluviimiseks vajalik taustainformatsiooni koondamine nii hetkeolukorra kui ka osapoolte ootuse osas. Alametapi raames teostati dokumendianalüüs, mille koosseis on leitav Lisa 1. Kasutatud kirjandus Samuti viidi läbi fookusgrupiintervjuud kohalike omavalitsuste, Tellija ja ministeeriumite esindajatega. Intervjuude nimekiri on leitav Lisa 2. Intervjueeritute nimekiri ja intervjuude kavad on leitavad Lisa 3. Intervjuude kavad.
3. **Kolmandas alametapis** toimus IKT kompetentsikeskuse haldus- ja teenusmodelite alternatiivide väljatöötamine ja sobivaima alternatiivi valik. Alternatiivide väljatöötamiseks viidi läbi tööseminarid Tellija ja kohalike omavalitsuste esindajatega (2). Teenusmodeli valideerimiseks viidi läbi veebiküsitlus kohalike omavalitsuste seas (vt Lisa 4. Läbiviidud veebiküsitlus ja Lisa 5 Veebiküsitluse lisaküsimused).
4. **Neljandas alametapis** toimub IKT kompetentsikeskuse väljavalitud haldus- ja teenusmodelite täpsustamine ning tutvustamine kohalikele omavalitsuste esindajatele.
5. **Projekti kokkuvõtivate tegevuste raames** toimub lõplike dokumentide koostamine ja Tellijale tutvustamine.

JOONIS 1. PROJEKTI ELLUVIIMISE ETAPID

2. HETKEOLUKORRA KIRJELDUS

2.1. IKT KOMPETENTSIKESKUSE TAUST

Eestis on 79 kohaliku omavalitsuse üksust, kellest Eesti Linnade ja Valdade Liitu kuulub 77. **Kohalike omavalitsuste infotehnoloogiline tase ja kompetents erinevad olulisel määral nii omavalitsuste omavahelises võrdluses kui ka võrreldes keskvalitsusega.** Seetõttu sõltuvad Eestis elava inimese võimalused tarbida kvaliteetseid e-teenuseid nii sellest, kas tegu on riigi tasandil pakutava teenusega kui ka sellest, millises kohalikus omavalitsuses ta parajasti elab. Vastavalt „Kohalike omavalitsuste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengukavale 2020-2023“¹, Riigikontrolli 2018. aastal läbiviidud auditile² ning teostatud analüüsile „Kohalike omavalitsuste IT juhtimise, e-teenuste analüüs ja arendusettepanekud“³ eksisteerivad kohalike omavalitsuse IT korralduses järgnevad tegurid, mis takistavad omavalitsuste infotehnoloogia terviklikku ja ühtset arengut:

- omavalitsuste IT-võimekus ja küpsus on erinevad,
- põhiprotsessid ei ole IT-lahendustega toetatud,
- IT baasteenused (nt arvutivõrk, IT-süsteemide platvormid, serverimajutus, andmete varundamine ja taastamine jne) ei ole alati kvaliteetselt tagatud,
- IT standardteenused (nt töökohtade tugi, internet, e-post, infosüsteemide teenused) ei ole alati kvaliteetselt tagatud,
- puudub võimekus ise tagada või sisse tellida IT professionaalseid teenuseid,
- omavalitsuste poolt loodud tarkvaralahendusi ei saa teiste omavalitsustega lihtsalt jagada (sest nende disain ei ole vastav),
- keskvalitsuste poolt tsentraalsete lahenduste väljatöötamisel esineb KOVide kaasamisega probleeme,
- olemasoleva finantsvõimekuse kasutamine on ebaefektiivne,
- e-teenuste küpsustase on madal,
- kohalike omavalitsuste infoturve on korraldamata ja teadmiste tase on kesine,
- puudub korralik ülevaade omavalitsustes peetavatest andmekogudest,
- kohalike omavalitsuste olemasolevad andmekogud ei vasta riigi poolt seatud nõuetele,
- omavalitsuste aktiivsus kasutada X-teed olemasolevate andmete kättesaamiseks on madal.

Eespool toodud probleemide lahendamiseks on ELVLis koostöös Rahandusministeeriumiga loonud IKT kompetentsikeskus⁴, kes nõustab ja toetab omavalitsuste infotehnoloogilist arengut. Nimetatud IKT kompetentsikeskuseks võib analüüsi teostamise hetkel nimetada ELVLis IKT valdkonnas töötavat 3,5 ametikohta, kelle ülesandeks on töötada välja KOV-üleseid IKT lahendusi ning nõustada kohalikke omavalitsusi. Samas puudub selge visioon, mida ja kui palju peaks kompetentsikeskus tegema ning sellest tulenevalt, kas keskus vajaks mingit konkreetsemat haldusmudelit, kas osana ELVList või eraldiseisva üksusena.

Eespool toodust tulenevalt on käesoleva analüüsi eesmärgiks välja selgitada, milline peaks olema KOV IKT ühistegevuse korraldamise juhtimismudel, mis oleks majanduslikult iseseisev ja jätkusuutlik ja mille tegevus oleks kooskõlas riigi IKT arengusuundadega.

¹ https://www.elvl.ee/kov_ikt_arengustrateegia

² <https://www.riigikontroll.ee/Auditeeritavaile/Audititeplan/L%C3%B5ppenudauditid/tabid/284/AuditId/368/language/et-EE/Default.aspx>

³ http://kov.riik.ee/wp-content/uploads/2016/01/Kohalike-omavalitsuste-IT-juhtimise-ja-e-teenuste-anal%C3%BC%C3%BCs-ja-arendusettepanekud_final.pdf

⁴ <https://www.elvl.ee/kov-it-koordineerimine>

ELVL IKT kompetentsikeskuse koordineerimistegevuse eesmärk on elaniku vaatest siduda kokku riigi ja KOV e-teenused ning läbi omavalitsuste vahelise koostöö vähendada infosüsteemide arendamise ja haldamise kulusid. Selleks on kokku lepitud **KOV IKT strateegia**, mille põhipunktid on:

- omavalitsuste elanikkonnale osutatavad e-teenused on vajalikud, terviklikud, kaasaegsed ja kasutuses;
- omavalitsuste IKT taristu ja tehnoloogia on standardiseeritud, koordineeritud, stabiilne, jätkusuutlik ja turvaline;
- omavalitsuste IKT areng on koordineeritud.

Lähtuvalt Kohalike omavalitsuste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengukavast (2020-2023) on ELVLi ülesanneteks IKT valdkonnaks (käesoleva analüüsi koostamise seisuga ei osutata veel terviklikult):⁵⁶

- KOVide **konsulterimine**:
 - IKT taristute turvaline ülesehitus ja haldamine,
 - pilvelahenduste konsulterimine,
 - EL taotlusprojektide kooskõlastamine,
 - VOLIS / KOVTP / KOVMEN põhine nõustamine.
- Riigi poolt sätestatud õigusaktide, strateegiate, standardite loomisel **KOVide ühishuvide kaitsmine**. Samuti infosüsteemide edasiarendustes KOVide **ühishuvide esindamine**.
- KOV-üleste ning ELVLile kuuluvate **infosüsteemide arendamine ning haldamine**.
- KOVide IKT teenuste info koondamine ning sellele tuginedes **tarkvarade investeringuvajadused ja arendusprojektide käivitamine**. Organisatsiooni tegevusega seotakse riigi ja KOV poolt osutatavad teenused kliendi (KOV elaniku) vaatest ühtseks tervikuks.
- Ministeriumite ja struktuurifondide vahenditest rahastatavate projektide käivitamine KOV IKT suunal.
- Omavalitsustega **koostöövõrgustiku koordineerimine**, kus ühiseid huve saavutavad arendused ning tegevused realiseeritakse ühiselt finantseeritavate projektidena (piloodina SPOKU).

2.2. KOHALIKE OMAVALITSUSTE IKT VALDKONNA ARENDAMISEGA SEOTUD EESMÄRGID

Eesti Linnade ja Valdade Liidu IKT koordineerimistegevuse eesmärk on elaniku vaatest siduda kokku riigi ja KOVide e-teenused ning läbi omavalitsuste vahelise koostöö viia alla infosüsteemide arendamise ja haldamise kulud. Selleks on kokku lepitud KOV IKT strateegia⁷. Strateegia eesmärgid ja alleesmärgid on seatud aastateks 2020-2023 (vaata Tabel 1 Tabel 2).

TABEL 1 OMAVALITSUSTE IKT ARENDAMISEGA SEOTUD EESMÄRGID, INDIKAATORID JA SIHTASEMED

EESMÄRK	ALLEESMÄRGID	TULEMUSINDIKAATOR TEGELIK TASE/SIHTTASE
Omavalitsuste elanikkonnale osutatavad e-teenused on vajalikud, terviklikud, kaasaegsed ja aktiivses kasutuses.	<ul style="list-style-type: none"> • KOV osutatavate e-teenuste standardiseerimine. • Universaalse kodulehtede teenustevärava arendamine. • Loodud KOV ülesed e-teenused on sobivad, kaasaegsed ja üle-Eestiliselt kasutuses. 	<p>Indikaator: KOV IT keskseid lahendusi kasutavad elanikest on teenuse kasutamise rahul.</p> <p>Tegelik tase (rahulolu): KOV MEN-KOVTP 5,39, VOLIS 5,63.</p> <p>Sihttase:</p>

⁵ „Ülevaade“. ELVL kompetentsikeskus 11.04.2020

⁶ https://www.elvl.ee/kov_ikt_arengustrateegia

⁷ https://www.elvl.ee/kov_ikt_arengustrateegia

		<ul style="list-style-type: none"> 2020: KOV kesketesse infosüsteemidesse loodud tagasiside moodulite kaudu laekunud info põhjal analüüsitakse teenuste tagasiside statistikat, eesmärk saavutada rahulolu sihttase keskmine 6 2021: 6,5 2022: 7 2023: 7,5
Omavalitsuste IKT taristu on standardiseeritud, koordineeritud, stabiilne, jätkusuutlik ja turvaline.	<ul style="list-style-type: none"> Kohalike omavalitsuse kasutatavad IKT taristu lahendused on jätkusuutlikud, järgitakse etalonturbe mudelit ning suurendatud turvalisust nendes olevate andmete töötlemisel. 	<p>Indikaator: KOVide IKT taristute turvataseme tõus.</p> <p>Tegelik tase: 2019 - 7 KOV ISKE nõuetele vastava taristu pilootprojekt.</p> <p>Sihttase</p> <ul style="list-style-type: none"> 2020: 30 linna- ja vallavalitsuse IKT taristu vastab ISKE-le. 2021: 45 linna- ja vallavalitsuse IKT taristu vastab ISKE-le. 2022: 60 linna- ja vallavalitsuse IKT taristu vastab ISKE-le. 2023: 70 linna- ja vallavalitsuse IKT taristu vastab ISKE-le.
Omavalitsuste IKT areng on koordineeritud.	<ul style="list-style-type: none"> Kohalike omavalitsuste IKT koostööorganisatsioon on loodud ning käivitatud edukas IKT konsultatsiooni ja koostöövõrgustik. KOV IT spetsialistide tegevuste koordineerimine ja KOV juhtide teadlikkuse tõstmine. Universaalsete KOV infosüsteemide omanikurolli täitmine ELVL poolt. 	<p>Indikaator: ELVL KOV IKT organisatsioonile seatud eesmärkide saavutamise hinnang.</p> <p>Tegelik tase: 2019: soovitusindeksi keskmine – 5,3.</p> <p>Sihttase:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2020: 30% seatud eesmärkidest on täidetud, ELVL IKT koordineerimise soovitusindeks 5,5 (möödetakse küsitlusega). 2021: 60% seatud eesmärkidest on täidetud, ELVL IKT koordineerimise soovitusindeks 5,7 (möödetakse küsitlusega). 2022: 70% seatud eesmärkidest on täidetud, ELVL IKT koordineerimise soovitusindeks 6 (möödetakse küsitlusega). 2023: 80% seatud eesmärkidest on täidetud, ELVL IKT koordineerimise soovitusindeks 6,5 (möödetakse küsitlusega).

KOV IKT strateegias on nimetatud ka koostööpartnerid eesmärkide saavutamisel:

- **Kõik kohalikud omavalitsused**, läbi ELVL poolse koordineerimise.
- **Rahandusministeerium** kui läbi toetuslepingu ELVL IKT koordineerimistegevuste toimimise ja kokku lepitud ulatuses kesksete infosüsteemide väikearenduste toetaja.
- **Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium** kui IKT valdkonna eest vastutaja ja selle valdkonna kesksete arengute finantseerija.
- **Riigi Infosüsteemi Amet** kui valdkonna struktuuritoetuste rakendusasutus ning riigi IKT tsentraalsete lahenduste teostaja.
- **Riigipilv** kui KOV IKT infosüsteemide majutaja ning teenuste vahendaja.
- **Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (RMIT)** kui ELVL partner KOV IKT taristute ISKE-võimekuse saavutamise projektis.
- **Riigikontroll** kui valdkonnas eesmärkide saavutamise ja selleks kulutatud vahendite kontrolliorgan.

- **E-Riigi Akadeemia** kui e-omavalitsuse ja e-demokraatia alase info ja kogemuse levitaja.

Senist töökorraldust muutmata ei ole võimalik tulevikus KOV IKT strateegiat realiseerida, sest kaob riigipoolne tegevustoetus. Saab jätkata info juhtimist ning (riigieelarve) läbirääkimistega seotud tegevusi (kulude katmine ELVL eelarvest). Reaalne panustamine kesksesse koostöösse ja partnerlusse riigiga läbi aktiivse arendustes osalemise lõppeb. Uute kesksete infosüsteemide loomine KOVde huvides riigi või SF toega on ebakindel ja võib lõppeda.

2.3. ELVL POOLT PAKUTAVAD IKT TEENUSED

Analüüsi teostamise hetkel võib öelda, et ELVL pakub IKT valdkonnas järgnevat teenuseid:

- KOVide üleste infosüsteemide pakkumine,
- nõustamine (koolitusprogrammid ja konsultatsioonid),
- KOVide ühishuvide esindamine.

Alljärgnevalt on kirjeldatud ülalnimetatud teenuseid lähemalt.

2.3.1. KOVIDE ÜLESTE INFOSÜSTEEMIDE PAKKUMINE

ELVL omanduses on **neli infosüsteemi KOVTP, KOVMEN, VOLIS ja Anna teada. Infosüsteemide haldamiseks on sõlmitud hankeleping AS Andmevaraga, infosüsteemide arendusi teostab ELVL koostöös riigiga.**

KOHALIKE OMAVALITSUSTE TEENUSPORTAAL EHK KOVTP JA KOVMEN

KOVTP on KOVide ühtne veebilehe platvorm, mida kasutab täna 73 KOVi. Lehte ei kasuta Tallinna linn, Tartu linn, Pärnu linn, Narva linn, Viimsi vald ja Vormsi vald. Veebilehe majutamise maksumus kohalikule omavalitsusele on 47,5 €/kuus, millele lisandub käibemaks⁸. Makstav tasu katab üksnes Andmevara AS poolt pakutava teenuse maksumuse ning ei sisalda arendustegevustega seotud kulusid.

KOVMEN on KOVTP-ga seotud e-vormide keskkond, mida 2020. aasta novembri seisuga kasutab 21 KOVi. KOVMENi pakutakse paketina koos KOVTP-ga.⁹

Arvestades asjaolu, et KOVTP ning KOVMEN infosüsteemides kasutusel olev tarkvara platvorm ning IT-arhitektuur on vananenud, esineb kõrgendatud risk süsteemide käideldavusele, turvalisusele ning jätkusuutlikkusele. Täiendavalt pole süsteemides piisavas ulatuses edasi arendatud klientide (KOVide) vajadustest lähtuvaid funktsionaalsusi. Eelmainitu on tingitud sellest, et infosüsteemide KOVTP ning KOVMEN arenduste vajadusi pole efektiivselt (ja keskselt) juhitud ning oluliste arenduste tarbeks pole eraldatud vajalikke rahalisi ressursse.

KOVTP ja KOVMEN pakkumisega seotud probleemid on kirjeldatud põhjalikult **Kohaliku omavalitsuse teenusportali ja kohaliku omavalitsuse menetlusinfosüsteemi analüüsis (2020)**.¹⁰

Täna on KOVTP ning KOVMEN suurimaks positiivseks küljeks teenuse (kasutajatoe) soodne hind – paraku eelistab aga valdav osa KOVe soodsa hinnaga teenuse asemel KOVi kaasaegsetele nõuetele vastavat, kuid mõnevõrra kallimat teenust. Levinud KOVMEN alternatiiviks on Pikel OÜ pakutav SPOKU.

Intervjueeritute hinnangul on elanike vaates oluline, et kodulehe põhi oleks omavalitsusest sõltumata sarnane. Samuti motiveerib KOVe KOVTP-d kasutama viimase soodne hind, sest ise arendamine on enamike KOVide jaoks liiga kallis. KOVTP lahendust hindavad kasutajad heaks ja vajalikuks, kuid nenditakse, et uuendused on väga kaua aega võtnud. Intervjueeritute hinnangul on veebilehe disain ajale jalgu jäänud ning tavakasutajal on seetõttu seal keeruline orienteeruda.

⁸ <https://www.kovtp.ee/>

⁹ https://www.kovtp.ee/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/Clfj9wvFuf1G/content/kovtp-hinnakirja-muutus

¹⁰ <https://www.elvl.ee/documents/21189341/24019758/MKM+KOV+teenusportali+ja+menetlusinfos%C3%BCstee mi+anal%C3%BC%C3%BCsi+l%C3%B5pparuanne+FINAL.pdf/8ea5371c-afc8-412c-9dc2-e94def29c840>

KOV MEN on kasutajate hinnangul liialt juurdunud kodulehte ning liidestusvõimalused ei ole piisavalt paindlikud. Mitmed intervjueeritavad tõdesid, et KOV MEN ajale jalgu jäänud ning SPOKU lahendust hinnatakse kõrgemalt. Viimase puhul peetakse eeliseks eelkõige seda, et tegemist on erafirma teenusega, mistõttu kasutajate soove võetakse rohkem arvesse ja arendustööd on kiiremad. SPOKU probleemiks on intervjueeritute hinnangul asjaolu, et arendusi maksavad kasutajad eraldi. Kasutajate hinnangul võiks ELVL koordineerida SPOKU arendusi kasutajate soovide keskselt. Pakuti ka välja, et ELVL võiks SPOKU ära osta ja edaspidi koos arendada.

VOLIS¹¹ – VOLIKOGUDE/VALITSUSTE INFOSÜSTEEM

VOLIS-t kasutab 50 KOVi (10.03.2021). Lisaks kasutatakse VOLIS-t ka väljaspool Eestit, näiteks Rootsis ja Gruusias. VOLIS-e maksumus on 40,5 €/kuus, millele lisandub käibemaks¹².

2019. aastal oli <https://volis.ee> keskkonnal 1 157 045 erinevate vaadete külastust, 217 668 kasutaja sessiooni, 98 389 uut esmakordset kasutajakülastust. 2019. aasta rahuloluindeks oli 570 kasutaja tagasiside 10 palli skaalal 5,63. 2020. aastal KOVide seas läbiviidud küsitluse alusel töötab VOLIS ootuspäraselt 10 palli skaalal hindega 4,6.

VOLIS-e puhul kiidavad kasutajad süsteemi ideed, kuid paljude arvates ei ole funktsioonid kunagi korrektselt töötanud. Näiteks kurtsid mitmed omavalitsuste esindajad, et VOLIS-e madal tase virtuaalse teenusena tuli märgatavalt esile COVID-19 pandeemia ajal, mistõttu kasutati paralleelselt näiteks TEAMS-i, ZOOM-i või GOOGLE MEET-i. Paljud kasutajad nendivad, et VOLIS-e hüved on nende jaoks arusaamatud või nõuab teenuse kasutamine täiendavat ajaressurssi.

Samuti selgus intervjuudest, et VOLIS-e kasutamine sõltub suuresti KOV töötajate isiklikest eelistustest (nt volikogu esimees, vallasekretär jt). Leiti, et ELVL võiks VOLIS-e kasutamiseks pakkuda koolitusi, sest info edastamine või slaidide saatmine ei ole seni olnud piisavalt veenev teenuse kasutuselevõtmiseks.

Kasutajate hinnangul on VOLIS-e arendused viibinud, sest teenust ei müüda ärielistel eesmärkidel. Need, kes kasutavad, ei kiirusta arendustesse investeerima, sest tunnevad, et teevad seda justkui teiste jaoks (teised ühinevad pärast arendusi ja maksavad ainult kuutasu). Kuna KOVide võimalused ja vajadused on erinevad, siis pakuti välja, et KOVid võiksid maksta ainult nende funktsioonide eest, mida realselt kasutatakse. Enamik intervjueeritutest nentis, et kui tuleks VOLIS2, millel oleks kõik rakendused, siis oleks kasutajate hulk ilmselt praegusest märksa suurem.

ANNA TEADA

Anna Teada¹³ on KOVi probleemist teavitamise süsteem, mida kasutavad kõik KOVid. Heakorraprobleemist teavitaja ei pea teadma, millise KOVi territooriumil probleem asub, sest süsteem saadab teate asukohapõhiselt õigele KOVile. Kui heakorraprobleem asub riigimaanteel, siis edastatakse teavitus Maanteeametile.

Intervjueeritute hinnangul on Anna Teada lahenduse idee isenesest väga hea, kuid tuleks otsida põhjuseid, miks teenus ei jõua kasutajateni.

2.3.2. NÕUSTAMINE (KOOLITUSPROGRAMMID JA KONSULTATSIOONID)

Pakutavate teenuste hulka võib osaliselt lugeda ka **ELVL poolt pakutavad koolitusprogrammid** (kodulehelt leitavad kolm¹⁴):

- KOV IT-juhtide ja -administraatorite koolitusprogramm 2018,
- IKT teadlikkuse tõstmise koolitusprogramm,
- andmehalduse koolitus KOVidele.

¹¹ <https://www.elvl.ee/volis>

¹² <https://www.andmevara.ee/documents/15326/0/VOLIS+tutvustus.pdf/06629028-5e02-4d58-9485-793ab3a7ebd7>

¹³ <https://www.elvl.ee/anna-teada.ee>

¹⁴ <https://www.elvl.ee/kov-it-koordineerimine>

Tellija intervjuudest selgus, et koolitusi on küll korraldatud, kuid see ei ole olnud IKT KK põhifookuseks ning koolitused on jäänud projektipõhiseks. Siiski nenditi, et IKT-alased koolitused võiksid olla üheks IKT KK rolliks.

Samuti on IKT KK pakkunud kohalikele omavalitsustele IT-alast **konsultatsiooni**. Enamik KOVe on teenust sisse ostnud erasektorist ja nõustamiseks ELVLil otsest kohustust pole ning teenuse kasutajad selle eest ei maksa. Peamiselt on nõu küsinud väiksemad omavalitsused.

2.3.3. KOV-IDE ÜHISHUVIDE ESINDAMINE

Eraldi teenuseks saab pidada ka KOVide ühishuvide esindamist riigi poolt sätestatud õigusaktide, strateegiate, standardite loomisel ning KOVidega seotud riiklike infosüsteemide ja andmekogude arendamisel. Samuti KOVidele olulise info edastamine, milleks kasutatakse IKT koostöövõrgustikku.

Küsitlustelt ja fookusgrupi intervjuudest selgus, et omavalitsuste hulgas esineb ühishuvide esindamise osas erinevaid seisukohti. On omavalitusi, kelle hinnangul on liit KOVide huvide eest selgelt ja tuntavalt seisnud, kuid on ka neid, kes tunnevad teisiti. Peamiselt heidetakse ELVLile ette, et liiga palju püütakse tegevusi analüüsida ja konsensust otsida, kuid 79 omavalituse juures on kõigile sobivate lahenduste leidmine keeruline.

2.4. KOHALIKE OMAVALITSUSTE IKT ALASED PROBLEEMID JA VAJADUSED

E-riigi paremale toimimisele kohalike omavalitsuse tasandil aitaks kaasa ühiste lahenduste ja platvormide (nt turvalisuse baasinfrastruktuur, ühenduvussüsteemid ja koostoime raamistikud) arendamine, et toetada paremini integreeritud teenuste osutamist keskvalitsuse ja kohaliku tasandi vahel ning kohalike omavalitsuste lõikes. Seda pole Eestis veel piisavalt tehtud. Nagu eelmises peatükis kirjeldatud, takistavad omavalitsuste infotehnoloogilist arengut mitmed probleemid ja tegurid, millest annab ülevaate Tabel 2.

TABEL 2. ÜLEVAADE KOHALIKE OMAVALITSUSTEGA SEONDUVADEST IKT ALASTEST PROBLEEMIDEST¹⁵

<p>ARENG</p> <ul style="list-style-type: none"> E-teenuste küpsustase on madal. Omavalitsuste IT-võimekus ja küpsus on erinevad. Teenuste arengut puudutavad otsused tuginevad rohkem subjektiivsele tunnetusele kui tegelikele (seire)andmetele. Digiriigi arendusega seotud erasektori kogukond on väike, mis pärsib konkurentsi ja kompetentsi levikut. Ülevaade riigiasutuste ja omavalitsuste kätte kogunevatest andmetest on ebapiisav. 	<p>PROTSESSID/TEENUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> Põhiprotsessid ei ole IT-lahendustega toetatud. IT baasteenused (nt arvutivõrk, IT-süsteemide platvormid, serverimajutus, andmete varundamine ja taastamine jne) ei ole alati kvaliteetselt tagatud. IT standardteenused (nt töökohtade tugi, internet, e-post, infosüsteemide teenused) ei ole alati kvaliteetselt tagatud. Keskvalitsuste poolt tsentraalsete lahenduste väljatöötamisel esineb KOVide kaasamisega probleeme.
<p>KOMPETENTS/NÕUETELE VASTAVUS</p> <ul style="list-style-type: none"> Omavalitsuste poolt loodud tarkvaralahendusi ei saa jagada (sest nende disain ei ole vastav). Puuduvad teadmised tarkvara arenduste tellimiseks. Kohalike omavalitsuste infoturve on korraldamata ja teadmiste tase on kesine. 	<p>RESSURSID</p> <ul style="list-style-type: none"> Olemasoleva finantsvõimekuse kasutamine on ebaefektiivne. IT-alusteenused on praegusel hajutatud moel riigile liiga kulukad. Iga uus digiriigi teenus vajab servereid, serveriruumi, litsentse ja pädevat personali.

¹⁵ Koostatud tiigikontrolli auditi "Avalike teenuste kvaliteet infoühiskonnas 2010"; „Kohalike omavalitsuste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengukava 2020-2023”; "Kohalike omavalituste IT juhtimise, e-teenuste analüüs ja arendusettepanekud 2015" põhjal.

- Kohalike omavalituste olemasolevad andmekogud ei vasta nõuetele.
- Omavalitsuste aktiivsus kasutada X-teen olemasolevate andmete kättesaamiseks on madal.
- Teenused ei näi ega toimi inimese jaoks tema elu- või ärisündmusest (nt lapsesaamine, abiellumine, ettevõtte asutamine) lähtuvalt ühe sujuva teenusena, vaid on nii riigi-, KOVide kui ka erateenuste vaates killustunud.
- Avalikud teenused ei ole piisavalt kasutajakesksed ning eri asutuste teenused on ebaühtlase kvaliteediga (puudub standard).
- Küberturbemeetmete rakendamine on detsentraliseeritud haldusmudeli puhul kulukas. Piiratud vahendite tõttu ei ole kõikidel asutustel piisavalt võimekust hankida spetsiifilist pädevust ega rakendada meetmeid vajalikul tasemel.
- Väljaspool suuremaid linnu uude baastaristusse (5G, lairiba) investeerimine ei ole sideettevõtjatele lühikeses plaanis majanduslikult kasulik, mistõttu esineb inimeste peamistes liikumiskoridorides, ehk põhi- ja kõrvalmaanteede ääres endiselt nn valgeid alasid.

OOTUSED IKT KOMPETENTSIKESKUSELE LÄHTUVALT ELVL POOLT LÄBIVIIDUD KÜSIMUSTIKUST

Vahemikus mai 2020 kuni märts 2021 viis ELVL KOVide hulgas läbi neli küsitlust, kaardistamaks KOVide IKT valdkonnaga seotud probleeme, vajadusi ja ootusi. Küsitluste tulemuste põhjal võib öelda, et **liidu liikmed ootavad enim:**

- tuge KOVide e-teenuste ja infosüsteemide planeerimisel ja arendamisel (nii KOVidele kui teenusepakkujatele kuuluvad infosüsteemid);
- ühiselt infosüsteemide arendamist, mida saaksid kasutada kõik KOVid;
- ELVL infosüsteemide (KOVTP, VOLIS, Anna Teada) teenuse arendamist;
- tuge infoturbe süsteemi käivitamisel ja arendamisel;
- tuge IT dokumentatsiooni (korrad, kirjeldused, ...) loomisel;
- koolituste ja konsultatsioonide pakkumist.

ELVL IKT üleriigilise juhtimise teemadest peeti olulisimaks:

- ühiselt IS-de arendamist, mida saaksid kasutada kõik KOVid;
- ELVL IS-de (KOVTP, VOLIS, Anna Teada) teenuse arendamist;
- KOVides kasutuses olevate erinevate IS-de edasiarenduste huvide koondamist läbirääkimistes teenusepakkujaga;
- KOVide IKT taristu kaasajastamise projektide juhtimist ja konsultatsiooni.

Läbiviidud küsitlustele **vastajad olid pigem valmis ELVLile tervikuna delegeerima** volikogu Infosüsteemi teenuse; andmekaitse-, andmehaldus- ja andmeturve; infosüsteemide arendamise juhtimise teenuse; struktuurifondide projektides KOVide esindamise ning kodulehtede teenuse. Teisalt **ei olnud KOVid pigem valmis ELVLile tervikuna delegeerima** kasutajatöökohtade teenuse ning IT-juhtimise teenuse.

OOTUSED IKT KOMPETENTSIKESKUSELE LÄHTUVALT FOKUSGRUPIINTERVJUDEST

Infosüsteemide arendamine

Käesoleva analüüsi raames läbiviidud fookusgrupi intervjuudest (8) selgus, et üheks peamiseks KOV IKT alaseks probleemiks on **omavalitsuste tööks vajalike IT-baasteenuste madal kvaliteet**. ELVLi poolt pakutavate **tarkvaralaheduste arendus on olnud puudulik ning paljudel omavalitsustel ei ole ressursi või puudub kompetents iseseisvalt teenuste arendamiseks**. Seejuures ootavad KOVid enam VOLISe ja KOVTP uusi lahendusi. Riiklikest infosüsteemist vaatavad mitmed KOVid DELTA tuleviku suunas. ELVL arenduste viibimise tõtt kaaluvad mitmed intervjuueeritud omavalitsused SPOKU kasutuselevõtmist.

Samas leidsid enamik intervjuueeritavaid, et **osaliselt on KOVide ülesed infosüsteemid kindlasti vajalikud**. Näiteks ühtse kodulehe lahenduse puhul tõid intervjuueeritavad välja, et kodanike vaatest peaks Eestis esiselt olema e-teenuste tarbimine võimalikult lihtne, ning et inimesed ei tohiks tunda vahet, kas nad tarbivad KOV või riigi teenuseid. Samuti peaks ühtsete lahenduste kasutamine aitama kaasa KOV spetsialistide tööle. Hetkeolukorras, kus KOVide IT-lahendused on erinevad, kulub ametnikel tööle asudes aega, et kohalike süsteemidega harjuda. Samuti on esinenud olukordi, kus uus ametnik hakkab tööle tulles IT-taristut oma isiklikele eelistustele vastavalt ümber muutma, mis omakorda raskendab teiste seotud inimeste tööd.

Eraturult tellitavate teenuste osas on **puudu ühisest koordineerimisest**, mistõttu on teenuste hankimine kulukas ja paljudele üle jõu käiv. Samuti on omavalitsusi, kellel **puudub kompetents hangete läbiviimisel**. Puudust tuntakse **omavahelisest info ja kogemuste jagamisest**, mis võimaldaks ennetada probleeme ja IT-valdkonnas kuluefektiivsemalt tegutseda.

Infoturbe probleemide lahendamine

Oluliseks probleemkohaks on ka **ISKE ja üleüldiselt infosüsteemide turvameetmete nõuetega sammu pidamine**. Väiksematel omavalitsustel **napib kohapealset kompetentsi turvalisuse hindamiseks** ja eraldi **IT-turbega tegeleva spetsialisti palkamiseks ei ole piisavalt ressursi**. Suuremate omavalitsuste hinnangul võiks keskselt osutatavate tarkvarade turvalisusega tegeleda üleriigiliselt.

Konsultatsioon ja nõustamine

Samuti jäi fookusgruupiintervjuudes kõlama, et **momendil puudub või ei olda kursis võimalusega saada ELVL-st IKT alast konsultatsiooni ja tuge**. Osalejad, kes olid eeltoodud võimalusega kursis, vajasisid mõnevõrra spetsiifilisemaid või kiiremaid lahendusi, kui ELVLil on seda momendil võimalik pakkuda.

Mitmed intervjuueritid nentisid, et neil **pole KOV-siseselt piisavalt kompetentsi hangete läbiviimisel või ISKE nõuetest kinnipidamisel**. Ideena pakuti välja, et KK võiks teha KOVide hulgas päringu mingi konkreetse vajaduse osas (nt viirusetõrje tarkvara) ja kui KOVide vajadused selles osas ühtivad, võiks hanget koordineerida KK. Pakuti ka välja, et IKT KK võiks koguda infot KOVides toimuvatest arendustest ja edastada seda näiteks uudiskirjana. See annaks KOVidele võimaluse teenuste ühiseks arendamiseks ja looks omakorda IKT KK-le võimaluse omavalitsustele konsultatsiooni pakkumiseks.

KOVide ühishuvide esindamine

Intervjuueritid leidsid, et KK oluliseks rolliks peaks olema **KOVide ühishuvide esindamine**, mida osade hinnangul on seni ka tehtud. Paljud intervjuueritid olid riiklike arenduste osas skeptilised, sest KOVidega ei arvestata arenduste puhul piisavalt. Liidu liikmete sõnul on seni ühiste lahenduste koordineerimisel **keskendunud liigselt info kogumisele ja konsensuse leidmisele ning reaalsete tegevusteni on jõutud harva**.

Siinjuures on oluline ka rõhutada, et riigiesindajatega läbiviidud intervjuudel jäi kõlama ootus, et **oleks üks kindel IKT valdkonna partner, kes esindab kõikide KOVide huve ja teab nende vajadusi eelkõige riigi ja KOV IKT alaste koostöövõimaluste aspektist**.

IKT-ga seotud teenuste üldine arendamine

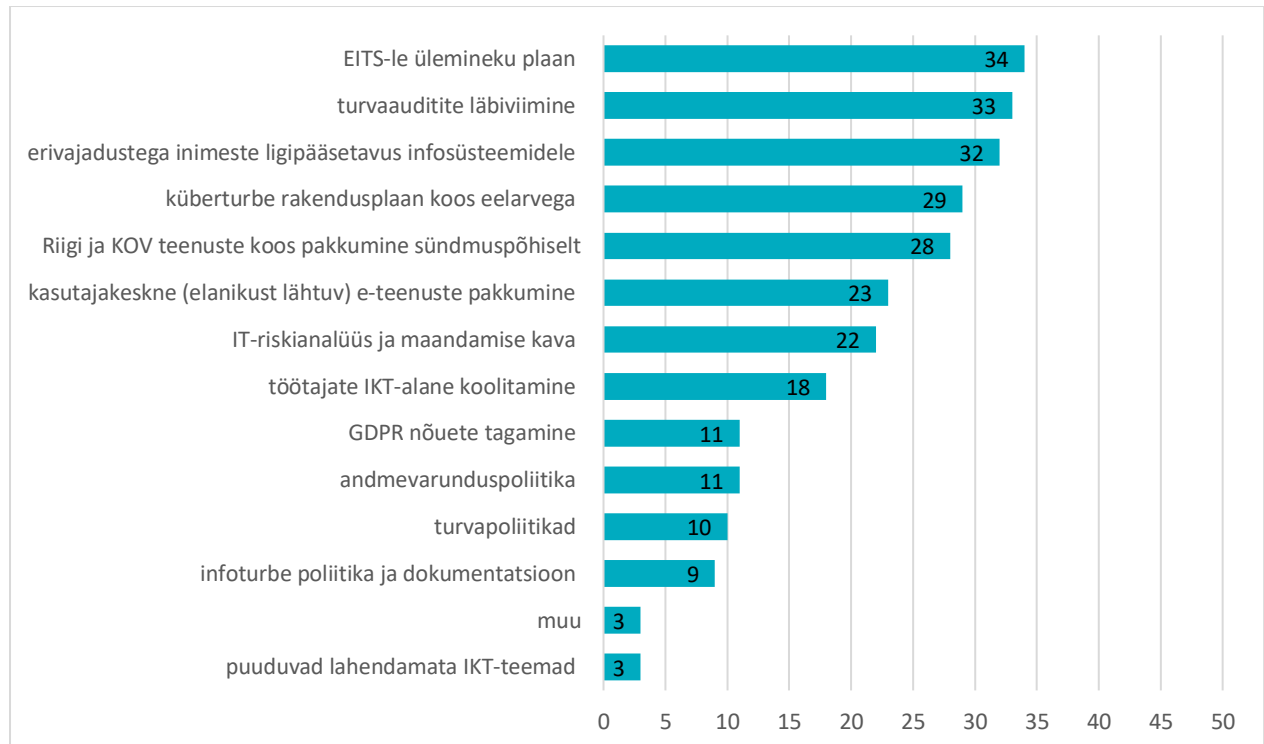
IKT seotud teenuste tarbimisel jagunevad omavalitsused laias laastus kaheks. **Enamikel omavalitsustel ei ole teenuste arendamiseks piisavalt ressursi, mistõttu vajatakse ühiselt koordineeritud arendusi**. Näiteks on intervjuueritute hinnangul suureks väljakutseks ISKE nõuetega sammu pidamine, hangete läbiviimine ja sobivate tarkvarade leidmine (nt dokumendihaldus). On ka KOVe, kellel on rohkem ressursse ning ei jää seetõttu ühiselt koordineeritud arendusi ootama. Siiski tuntakse puudust infost teiste omavalitsuste arendusvajaduste ning tellitud arenduste osas, mis aitaks leida koostöövõimalusi ning seeläbi kuluefektiivsemalt toime tulla.

IKT-ga seotud-teenuste rahastamine

Teenuste eest tasumise osas esines intervjuueritute hulgas erinevaid seisukohti. **Valdavalt oldi arvamusel, et IKT kompetentsikeskuse poolt pakutavate teenuste rahastamine peaks toimuma proportsionaalselt liikmemaksudest, st teenuste eest peaksid tasuma ka need, kes seda ise ei kasuta**. Seejuures on KOVide hinnangul vaja välja selgitada **riiklikult vajalikud teenused, mida on turult raske leida** ja mille pakkumine ja koordineerimine peaks seetõttu toimuma IKT KK vahendusel. Teenuste osas konsensuse leidmine on aga keeruline, sest suurematel KOVidel on vaja rohkem funktsionaalsusi ja kiiremaid arendusi, samas kui väiksemad KOVid lepivad ressursipuuduse tõttu vähemaga. Seetõttu olid mõned intervjuueritid ka seisukohal, et teenuste finantseerimine peaks toimuma kasutuspõhiselt. Tõstatus ka idee, et teenuste puhul peaks olema nii liitumistasu kui ka kuutasu ehk kui vahepeal on tehtud arendusi, on liitumistasu suurem.

OOTUSED IKT KOMPETENSIKESKUSELE LÄHTUVALT KÄESOLEVA TÖÖ RAAMES LÄBIVIIDUD KÜSIMUSTIKUST

Käesoleva töö käigus koostatava teenusmudeli valideerimiseks viidi läbi veebiküsitlus kohalike omavalitsuste hulgas (vt täpsemalt ptk 3.1). Küsitluse tulemustest selgus, et enamikes omavalitsustes on mitmeid IKT alaseid teemasid, mis on terviklikult lahendamata (vt Joonis 2). Peamiste lahendamata teemadena toodi välja küberturbe ja avalike teenuste pakkumisega seotud probleemid.

JOONIS 2. MILLISED ALLJÄRGNEVAD TEEMAD ON TEIE KOVIS TERVIKLIKULT LAHENDAMATA? (N=49)

3. IKT KOMPETENTSIKESKUSE HALDUS- JA TEENUSMUDELI ALTERNATIIVID

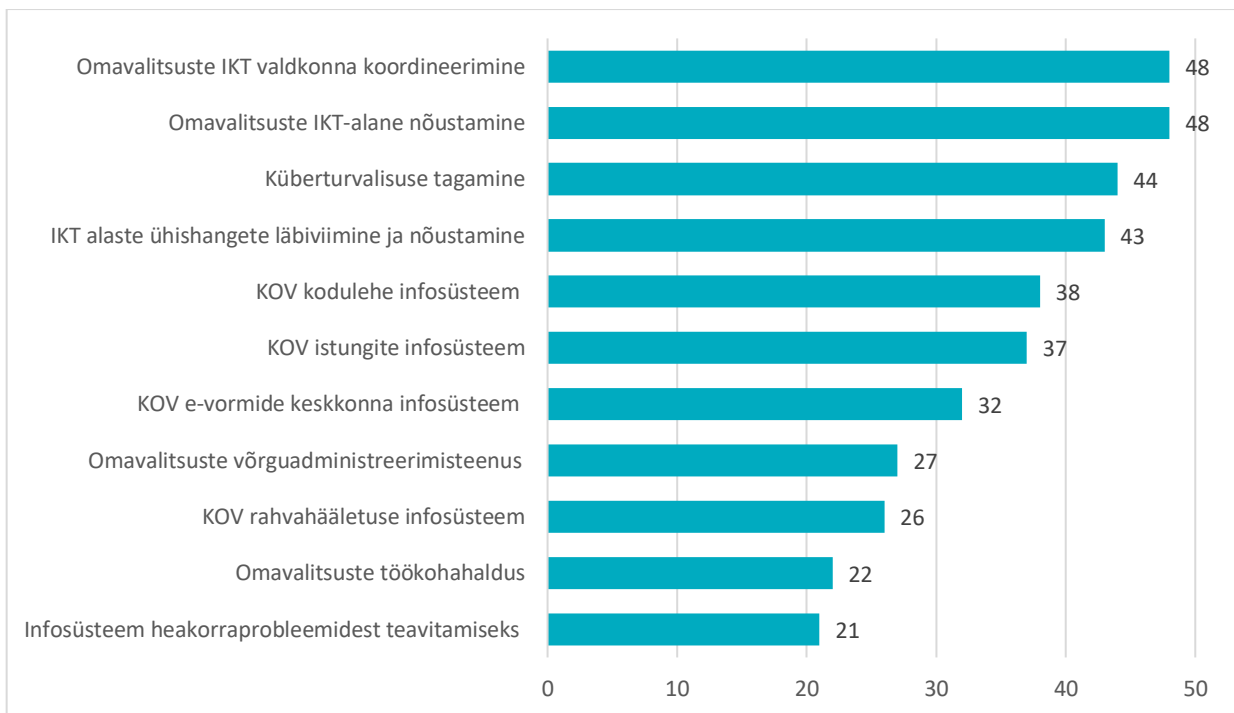
3.1. IKT KOMPENETSIKESKUSE PAKUTAVATE TEENUSTE ALTERNATIIVIDE KIRJELDUS

Lähtudes dokumendianalüüsi ja intervjuude tulemustest ning täiendavalt läbiviidud kahe fookusgrupi tulemusest töötati välja seitse **võimalikku** teenust, mille pakkumist IKT kompetentsikeskuses **võiks kaaluda**. Nimetatud teenusteks on:

- omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine,
- omavalitsuste IKT-alane nõustamine,
- omavalitsustele ühiste infosüsteemide pakkumine,
- IKT-alaste ühishangete läbiviimine,
- omavalitsuste võrguadministreerimisteenus,
- omavalitsuste töökohahaldus,
- küberturvalisuse tagamine.

Samas on siinkohal oluline välja tuua, et tegemist ei ole lõpliku teenuste loeteluga, vaid pakutavate teenuste koosseis sõltub KOVide vajadustest ja valmisolekust teenuseid tarbida. Sobilikum teenusmudel on kirjeldatud peatükis 0.

Eelpoolnimetatud teenuste valideerimiseks ning täiendava sisendi kogumiseks viidi käesoleva töö raames läbi veebiküsitlus kohalike omavalitsuste hulgas, millele vastas kokku 49 inimest 47 omavalitsusest. Küsitluse tulemuste põhjal võib öelda, et **huvi paljude väljapakutud teenuse ja selle komponentide vastu oli olemas, kuid valmisolek teenuste eest tasuda ei olnud kuigi kõrge**. Mõnel juhul oli maksevalmidus suurem, kui valitud oli rohkem teenuse komponente (kuid mitte alati). Paljudel juhtudel oli teenuse komponentide vastu küll huvi, kuid valmisolekut teenuse eest tasuda mitte, mis tõenäoliselt näitab seda, et vastajad sooviksid teenuseid rahastada hetkel kehtivast liikmemaksust. Mõningate teenuste vastu oli aga huvi väga madal, mis näitab, et nende keskne pakkumine küsitluses kirjeldatud kujul ei pruugi olla jätkusuutlik. Joonis 3 on toodud vastajate üldine huvi teenuste osas. Seejuures on loetud vastaja teenusest huvitatuks, kui ta huvitus vähemalt ühest teenuse all loetelutud komponendist. Küsitluse tulemusi on täpsemalt kirjeldatud järgnevates alapeatükkides teenuste põhiselt, sh on välja toodud, millistest konkreetsetest komponentidest vastaja huvitus.

JOONIS 3. KOVIDE ARV, KES OLID HUVITATUD VÄHEMALT ÜHEST TEENUSKOMPONENDIST KONKREETSE TEENUSE PUHUL (N=49)

3.1.1. OMAVALITSUSTE IKT VALDKONNA KOORDINEERIMINE

TEENUSE KIRJELDUS

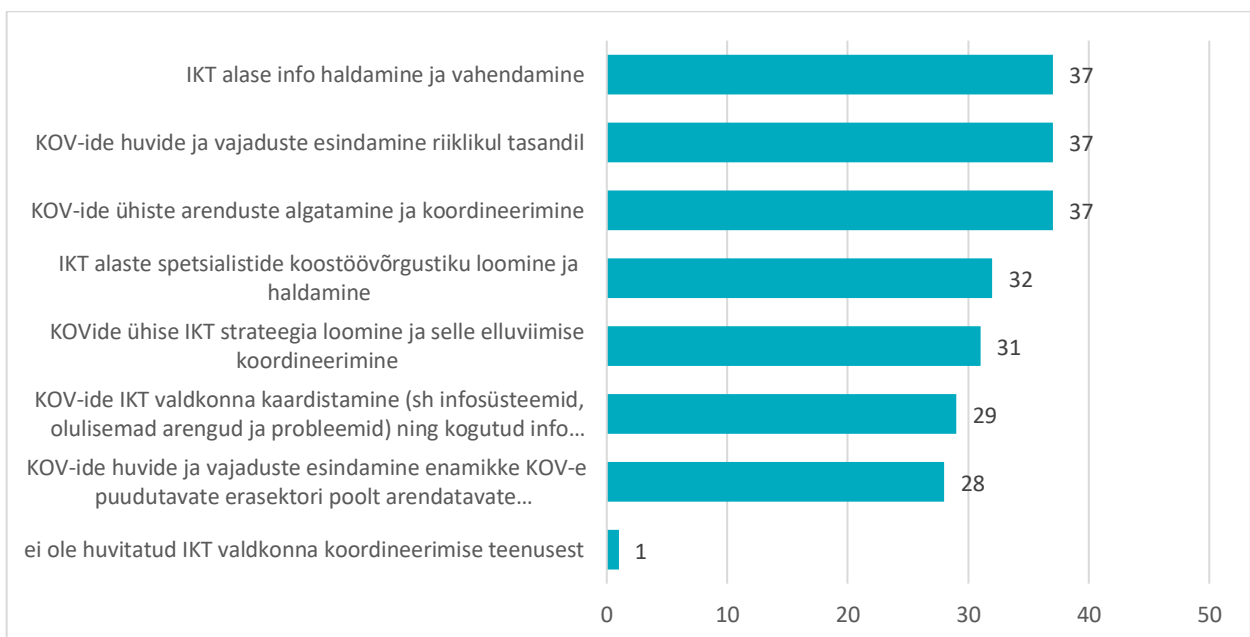
VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID	<ul style="list-style-type: none"> KOVide ühise IKT strateegia loomine ja selle elluviimise koordineerimine. IKT alaste spetsialistide koostöövõrgustiku loomine ja haldamine. IKT alase info haldamine ja vahendamine. KOVide IKT valdkonna kaardistamine (sh infosüsteemid, olulisemad arengud ja probleemid) ning kogutud info süstematiseerimine ja vahendamine KOVidele. KOVide huvide ja vajaduste esindamine riiklikul tasandil. KOVide huvide ja vajaduste esindamine enamikke KOV-e puudutavate erasektori poolt arendatavate infosüsteemide arendamisel. KOVide ühiste arenduste algatamine ja koordineerimine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> KOV tervikuna (eelkõige strateegilises vaates ning huvide ja vajaduste esindamise vaates). KOV IKT eest vastutav isik. Spetsiifilise info puhul vajadusel valdkondade spetsialistid (eelõige huvide ja vajaduste esindamise vaates).
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Teenuse osutamise baasiks on IKT KK poolt IKT spetsialistide koostöövõrgustiku (kõigi kohalike omavalitsuste esindajad) loomine/taaskäivitamine, mille kaudu IKT KK:</p> <ul style="list-style-type: none"> kogub ja edastab IKT-alast informatsiooni arengutest, probleemidest, hanke- ja arendusplaanidest ning kasutusel olevatest infosüsteemidest; viib kokku ühiste huvide ja probleemidega KOVe, nende ühiseks lahendamiseks.

	<p>Koostöövõrgustiku toimimiseks on oluline lisaks info kogumisele ja vahendamisele korraldada regulaarseid koostöövõrgustiku kohtumisi.</p> <p>Omamaks KOVide esindamiseks ja nõustamiseks vajalikku infot edastab KK korra kvartalis (vajadusel korra kuus) päringu, mille käigus koondab kokku informatsiooni kasutatavate, planeeritavate ja uute arendatavate infosüsteemide ning nendega seotud probleemide, vajaduste, arengute ja muutuste osa.</p> <p>KK süsteemiseerib ja prioriseerib koondatud informatsioon koostöös IKT töörühmaga, kelle ülesandeks võiks olla muuhulgas kogutud informatsioonile hinnangute andmine ja soovitude tegemine.</p> <p>KK edastab korra kvartalis (vajadusel korra kuus) kõigile IKT koostöövõrgustiku liikmetele informatsiooni peamiselt kasutatavate, planeeritavate ja uute arendatavate infosüsteemide ning nendega seotud probleemide, arengute ja muutuste osas, kuid ka KK enda poolse tegevuse osas (nt riigi poolt planeeritavatest).</p> <p>Tuginedes kogutud informatsioonile ja regulaarsetele koostöövõrgustiku kohtumistele on IKT KK roll KOVide huvide ja vajaduste esindamine sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostöövõrgustiku käigus kogutud informatsiooni edastamine riigile või eraarendajale; • vajadusel täiendavate päringute esitamine või tööseminaride korraldamine KOV huvide ja vajaduste väljaselgitamiseks eesmärgiga esindada parimal võimalikul moel KOVide huve; • regulaarse ülevaate andmine käimasolevatest riigi või erasektori arendustest ning „töövõtudest“, kus KK on esindanud KOV huve. <p>KOV-i roll</p> <p>KOVide roll on esitada õigeaegselt infot edastatud päringutele ja osaleda koostöövõrgustiku töös. Ühtlasi tekib regulaarse suhtluse käigus võimalus teha koostööd ja küsida nõu teistelt KOVilt, kellel on analoogsed mured, arengud või vajadused.</p>
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK-I, kellel on minimaalselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimevõimadest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised riiklikest infosüsteemidest ja toimevõimadest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimevõimadest ja vajadustest, • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus. <p>Väljastpoolt KK on vajadusel otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suuremamahulisemad uuringud, • eksperthinnangud.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigi infosüsteemide arendamise tellimise ja arendamise eest vastutajad; • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Rahandusministeerium; • erasektori poolt KOVile suunatud infosüsteemide arendajad;

	<ul style="list-style-type: none"> • IKT spetsialistide koostöövõrgustik (kõigi KOVide spetsialistidest koosnev tööühm); • IKT tööühm (valitud KOVide esindajatest ja ELVL IT spetsialistidest koosnev tööühm).
TULUD	Kuna teenust on keeruline kasutuspõhiselt hinnastada, siis peaks teenuse rahastamine toimuma solidaarsuspõhimõttel kõigi KOVide poolt.
KULUD	Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub mõnevõrra osapoolte valmisolekust teenuse eest maksta. Minimaalselt võiks teenuse osutamiseks palgata 1-2 töötajat.
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<ul style="list-style-type: none"> • KOVid vahetavad infot isekeskis, ilma IKT KK vahendusega. • KOVid esindavad enda huve (nt riigi IS arendamisel, eraarendajatega suhtlemisel) ise.

KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

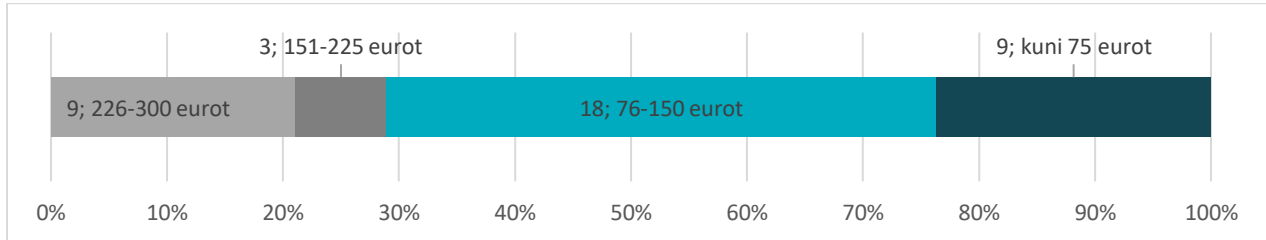
Veebiküsitluse tulemused näitasid, et üldiselt olid KOVid IKT valdkonna teenusest väga huvitatud – 48 vastajat 49-st oli huvitatud vähemalt ühest komponendist (vaata Joonis 4). Seejuures ei olnud ühtegi komponenti, millest ükski vastanu poleks huvitatud olnud. Keskmiselt valis iga vastaja seitsme valikus olnud komponendi hulgest 4,8. Enim oldi huvitatud IKT alase info haldamisest ja vahendamisest, KOVide huvide ja vajaduste esindamisest riiklikul tasandil ning KOVide ühiste arenduste algatamisest ja koordineerimisest.

JOONIS 4. MILLISTEST ALLOLEVATEST KOMPONENTIDEST ON TEIE OMAVALITSUS KOVIDE ÜLESE KESKSELT PAKUTAVA IKT VALDKONNA KOORDINEERIMISE TEENUSE JUURES HUVITATUD? (N=49)

Kõige enam vastanutest oleks valmis kirjeldatud teenuse eest maksma 76-150 EUR kuus (vaata Joonis 5). Seejuures oli ca 75% vastajatest valmis maksma teenuse eest vähemalt 150 EUR või rohkem. Üldiselt paistis silma, et rohkem komponente valinud vastajad ilmutasid ka suuremat maksevalmidust: nt „226-300 eurot“ valinute keskmine oli 5,25 komponenti, aga „kuni 75 eurot“ puhul 3,7. Üldistes kommentaarides töid vastajad peamiselt välja selle, et tasu peab olema vastavuses saadava kasuga ja seetõttu on hüpoteetiliselt summade vahemikke hetkel välja pakkuda keeruline. Samuti tundub, et vastajad on teenuse

reaalse toimimise osas äraootaval seisukohal, sest esialgu ei avaldanud keegi valmidust maksta teenuse eest üle 300 euro kuus. „Muu summa“ all töid neli vastajat välja, et nad ei ole valmis teenuse eest maksma, mis võib olla seotud sellega, et kasutajad on teenusest küll huvitatud, kuid sooviksid, et teenust osutataks praeguse ELVL liikmemaksu alusel. Samuti töid „Muu summa“ all kuus vastajat välja, et ei oska hetkel täpset summat öelda.

JOONIS 5. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N =39)

3.1.2. OMAVALITSUSTE IKT-ALANE NÕUSTAMINE

TEENUSE KIRJELDUS

VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Koolituste, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamine. • Juhendite ja standardite loomine. • Info- ja küberturbe alane nõustamine. • Andmehaldusega seotud nõustamine. • Serverimajutusega seotud nõustamine. • Töökohahaldusega seotud nõustamine. • Hangete juriidiline nõustamine. • Hangete sisuline nõustamine (tehnilise kirjelduse koostamisel) ja näidisdokumentide koostamine. • Digimuutuste juhtimisega seotud nõustamine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOV IKT eest vastutav isik. • Spetsiifilise teemade puhul ka teiste valdkondade spetsialistid (eelõige huvide ja vajaduste esindamise vaates).
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Teenuse osutamise baasiks on omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimise teenuse käigus kogutud info omavalitsuste ootuste ja vajaduse osas, mis võimaldab KK praemini kujundada enda nõustamisteenuse osutamiseks vajalikke kompetentse ning olla seejuures teenuse proaktiivne.</p> <p>Teenuse raames peaks IKT KK pakkuma</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOV IKT alast nõustamist IKT KK meeskonna pädevusest lähtuvalt eespool nimetatud teemadel või KOVide abistamist väliste nõustamispartnerite leidmisel kui enda meeskonnal vastav kompetents puudub. • Koolituste-, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamise raames (nt iga-aastased infoturbe seotud õpitoad) on KK roll vajaduste koondamine, koolitajate leidmine ja hinnapakumiste võtmine, koolituse sisu ja tasu väljareklaamimine ning piisava huvi korral koolituse tellimine. • Juhendite ja standardite loomise (nt töökoha halduse teenuse nõuded, küberturbe riskianalüüsi näidis, turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise näidis) käigus on KK roll vajaduste koondamine, taustainfo kogumine ja esmase juhendi või standardi loomine, vajadusel huvitatud

	<p>osapooltest töögrupi loomine ja esmase dokumendi tutvustamine, saadud info põhjal dokumendi täiendamine ning osapoolte teavitamine ja valmis dokumendi kättesaadavaks tegemine.</p> <p>KOVi roll</p> <p>Klientide roll on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda vajaduste osas, • osaleda aktiivselt koostöövõrgustiku töös, • olla ise aktiivne nõustamisvajaduse osas ühendusvõtmisel, • koolituste, juhendite ja dokumentide tagasisidestamine nende edasise kvaliteetse arendamise tagamiseks.
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK vaja meeskonda, kelle on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeleogikatest ja vajadustest, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • infoturbe alased teadmised, • koolituste tellimise võimekus, • teadmised rahastusvõimalustest. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas vajadusel tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitusi, • täiendavat nõustamist teemadel, mille osas IKT KK endal puudub võimekus.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi Infosüsteemide Amet küberturvalisuse teemadel, • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium erinevatel nõustamisteemadel, • Rahandusministeerium riigihangete läbiviimise nõustamisteemadel, • välised koolituspartnerid.
TULUD	<p>Teenuse rahastamiseks on erinevad alternatiivid, mida on mõistlik omavahel kombineerida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõningate teenuskomponentide puhul (nt juhendmaterjalide koostamine) on keeruline teenust kasutuspõhiselt hinnastada. Seega peaks teenuse rahastamine vähemalt osaliselt toimuma solidaarsuspõhimõttel kõigi KOVide poolt. • Mõningaid teenuseid on võimalik hinnastada vahetult kasutuspõhiselt (nt koolitused). • Mõningaid teenuseid on võimalik küll hinnastada kasutuspõhiselt, kuid see võib oluliselt vähendada teenuse tarbimise mahtu ja seetõttu ohustada teenuse terviklikku rahastamist (nt nõustamine). Seetõttu peaks ka selliste teenuste puhul kaaluda solidaarsuspõhimõttest lähtuvat rahastamist.
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu (sh nõustajate palgakulu nagu üldine koordinaator, riigihanke spetsialist, küberturbe spetsialist) koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub</p>

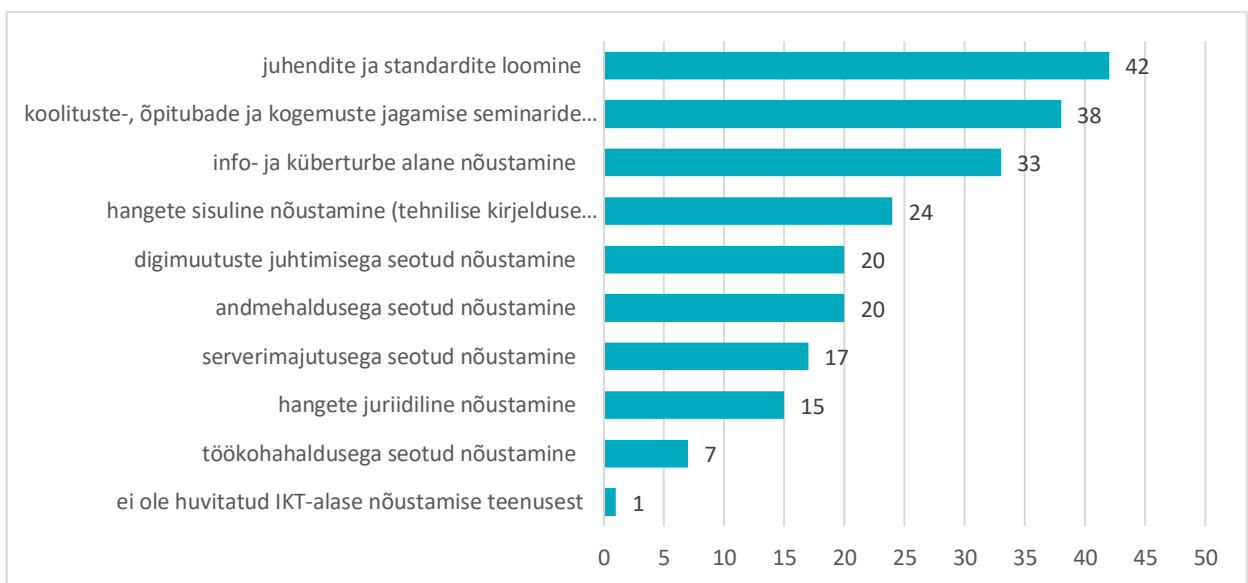
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID

mõnevõrra osapoolte valmisolekust teenuse eest maksta ehk kui valmisolek on madal, siis pakutava nõustamisteenuse maht on samuti madal. Minimaalselt võiks teenuse osutamiseks palgata 1-2 töötajat.

- KOVid omavad vajalikke kompetentse ise või tellivad vastavat teenust turult sisse (nt nõustamine, koolitamine).
- KOVidele pakuvad erinevates valdkondades nõu riigi tasand (MKM, RIA).

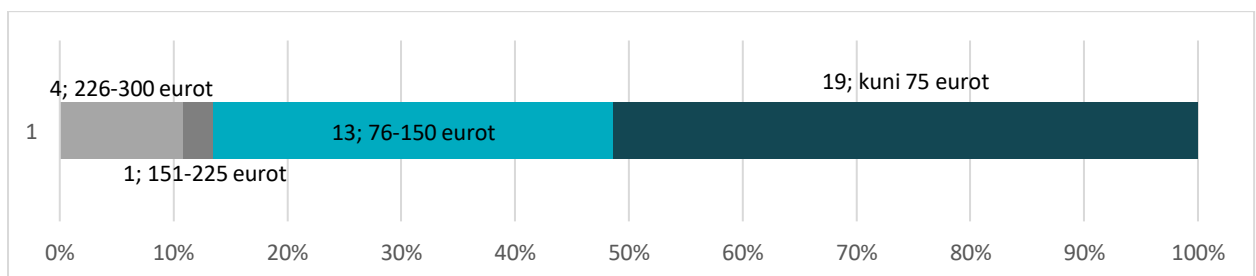
KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

Veebiküsitluse tulemused näitasid, et üldiselt olid KOVid IKT valdkonna nõustamise teenusest samuti väga huvitatud – 48 vastajat 49-st oli huvitatud vähemalt ühest komponendist (vaata Joonis 6). Seejuures ei olnud ühtegi komponenti, millest ükski vastanu poleks huvitatud olnud. Keskmiselt valisid vastajad 9 valikus olnud komponendi hulgast 4,5, mida on vähem kui eelmises alapeatükis kirjeldatud teenuse puhul (4,8/7). Enim oldi huvitatud juhendite ja standardite loomisest; koolituste, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamisest ning info- ja küberturbealasest nõustamisest.

JOONIS 6. MILLISTEST ALLOLEVATEST KOMPONENTIDEST ON TEIE OMAVALITUS KOVIDE ÜLESE KESKSELT PAKUTAVA IKT-ALASE NÕUSTAMISE TEENUSE JUURES HUVITATUD? (N=49)

Kõige enam vastanutest oleks valmis kirjeldatud teenuse eest maksuma kuni 75 EUR kuus (vaata Joonis 7). Seejuures 150 eurot või enam on valmis maksuma kõigest ca 50% omavalitsustest. Võrreldes eelmises alapeatükis kirjeldatud teenusega ei väljendanud rohkem komponente valinud vastajad tingimata suuremat maksevalmidust. „Muu summa“ all tõid neli vastajat välja, et ei oska hetkel vastata ning neli ei ole valmis praegusele lisaks maksuma. Küsimuse lõpus, vaba vastuse lahtris väljendati peamiselt arvamust, et ELVL-i sisest on keeruline tagada kompetentsi omavalitsuste nõustamiseks kõigi vastusevariantides olnud teenuse komponentide osas.

JOONIS 7. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N=37)

3.1.3. OMAVALITSUSTELE ÜHISTE INFOSÜSTEEMIDE PAKKUMINE

TEENUSE KIRJELDUS

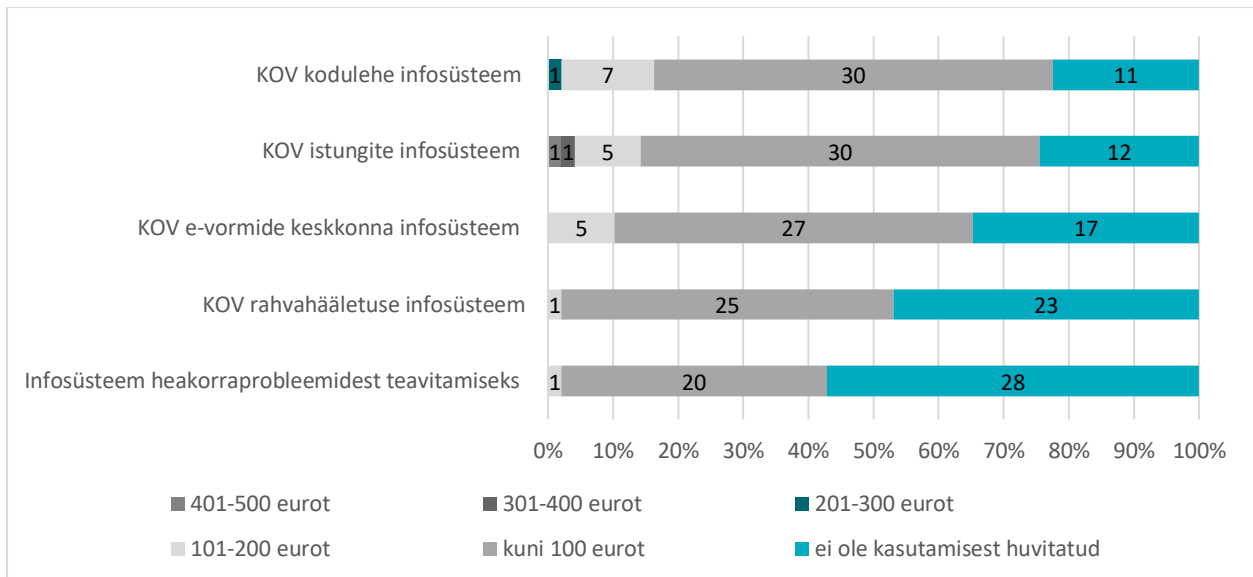
VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID	<p>Kohalike omavalitsuste istungite infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel VOLIS), mis võimaldab muuhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> läbi viia volikogu, valitsuse jt istungeid ning koosolekuid (sh elektrooniline ja virtuaalne hääletamine, parandusettepanekute esitamine, automaatne protokollimine, avalike videoülekannete tegemine); läbi viia küsitlusi omavalitsuste elanike seas. <p>KOV kodulehtede infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel KOVTP), mis sisaldab minimaalselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> kindla kontseptsiooniga kodulehe platvormi; liidestamist teiste rakendustega (nt puhkaeestis.ee, peatus.ee, Facebook, Twitter, jne); kaardirakendust (liidestus Maa-ameti kaardirakendusega). <p>Omavalitsustele E-vormide keskkonna infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel KOVMEN), mis võimaldab:</p> <ul style="list-style-type: none"> luua ja eeltäita digitaalseid taotluste vorme ning edastada neid üle X-tee kohaliku omavalitsuse dokumendiregistrisse; kaasata kohaliku omavalitsuse poolt osutatavate teenuse menetlusse vajalikke osapooli ja lisada kooskõlastamise funktsiooni täiendavatele osapooltele (ametnikud); automatiseeritud teavituste edastamist ametnikule ja taotlejale. <p>Infosüsteemi pakkumine heakorraprobleemist teavitamiseks (hetkel kasutusel Anna Teada), mille abil saab teavitada kohalikku omavalitsust heakorraprobleemidest.</p>
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> KOV tervikuna (eelkõige lähtuvalt võimalusest pakkuda enda kodanikele kodulehte ja kvaliteetseid e-teenuseid). volikogude istungite korraldajad ja osalejad rahvahääletuste korraldajad KOV kodulehe sisu haldajad KOV IKT eest vastutav isik. Erinevate valdkondade spetsialistid (e-teenustega seotud info menetlemine, enda teenustega seotud info kuvamine kodulehel). KOV heakorra eest vastutav isik (heakorraprobleemide info menetlemine) Kodanikud (kodulehel oleva info tarbimine, e-teenuste kasutamine, rahvahääletustel osalemine, istungite jälgimine)
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>IKT KK esmaseks rolliks on välja selgitada KOV ootused ja vajadused infosüsteemide osas ning nendest lähtuvalt kujundada sobiv teenusportfell – pakutavate infosüsteemide koosseis.</p> <p>Oluline on, et infosüsteemide arendamine ja haldamine oleks lahendatud võimalikult terviklikult. Selle tõttu on IKT KK rolliks leida riigihankega partner, kes pakub infosüsteemi arendamise, haldamise ja hooldamise teenust ning ka igapäevast kasutajatuge koos koolitustega.</p>

	<p>Jooksvate arendustööde sisendi koondab KK kokku teenust kasutatavate KOVide käest, ühtlustab ja prioriseerib KOVide soove ning ootusi. Suuremamahuliste arenduste planeerimisel või uute IS väljaarendamisel peab IKT KK läbirääkimisi KOVidega IS arendamise rahastamise osas ning leiab ka välised rahastusallikaid.</p> <p>Infosüsteemide müük (sh nende võimaluste tutvustamine KOVidele) on IKT KK ülesanne, kuna infosüsteemi kasutamise eest tasutakse IKT KK-le ja seeläbi on võimalik tagada infosüsteemi kasutajate võimalikult suure hulga ning seeläbi mõistlikuma kulude jaotuse kasutajate vahel. Samuti on IKT KK pahemad kontaktid KOVidega, kes konkreetset IS veel ei kasuta.</p> <p>KOVi roll</p> <p>KOVi rolliks on</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda ootuste ja vajaduste osas; • arendada teenuste juures konkreetsest KOVist tulenevat spetsiifilist sisu (nt kodulehe sisu, teenusportaali sisu) jne. <p>Välise teenuseosutaja roll</p> <p>Väline teenuseosutaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostab arendustööd lähtuvalt IKT KK tellimusest; • pakub IS haldamist ja hooldust; • pakub IS kasutajatele koolitusi ja kasutajatuge.
<p>RESSURSID</p>	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK-l vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleogikast ja vajadustest ja probleemidest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeleogikatest ja vajadustest • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (sh nii sisuline pool kui ka juriidiline), • müügivõimekus, • finantsvõimekus, • teadmised rahastusvõimalustest, EU-fondidest. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas Tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infosüsteemi arendus, • koodihaldus, • infosüsteemi hooldus, • kasutajatugi, sh koolitused, • infosüsteemi majutamine.
<p>PARTNERID</p>	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihankega leitud tarkvara arendaja, haldaja, hooldaja ja kasutajatoe pakkuja (sh koolitused), • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kes omab infot riigi tasandi analoogsete lahenduste olemasolu osas ja saab nõustada nende kasutuselevõtvõimaluste osas.

TULUD	<p>Teenuse rahastamiseks on erinevad alternatiivid, mida on mõistlik omavahel kombineerida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IS kasutamise eest ja väikearenduste eest võiks tasumine toimuda kasutuspõhiselt ehk maksavad ainult need KOVid, kes IS kasutavad. Sealhulgas igakuiselt KOVidelt kogutavad tasud peaksid ületama mõnevõrra jooksvaid hooldus- ja halduskulusid, kogumaks piisavalt reservi infosüsteemiga seotud jooksvate arendusvajaduste realiseerimiseks. • IS väljaarendamise ja suuremate uuenduste eest peaksid maksma KOVid ühiselt. Suuremate arendustööde teostamiseks on IKT KK ülesanne muuhulgas leida ka KOVide eelarvete väliseid vahendeid, nt struktuurifondide toetusvahendid ja riigieelarvelised vahendid.
KULUD	<p>IKT KK tasub koostööpartnerile jooksvalt infosüsteemi haldamise, hooldamise ja kasutajatoe eest. Tellitavate arendustööde eest maksab KK vastavalt tellitud arenduste mahule.</p> <p>Lisaks koostööpartneritele on vaja katta IKT KK vastava infosüsteemi arenduste tellimise, vajaduste koondamise ja üldse haldamisega tegeleva töötaja palgakulu. IS haldamisega tegelevate töötajate arv sõltub, mil määral suudetakse delegeerida infosüsteemidega soetud kohustused leitud välisele lepingupartneritele. Hinnanguline tööjõuvajadus on 1-2 töötajat.</p> <p>Teenuse käivitamiseks on oluline arendada kasutajate vajadustele vastav kaasaegne infosüsteem, mille eelduslikud maksumused on toodud allpool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kohalike omavalitsuste istungite infosüsteemi (nõ VOLIS2) loomine ja käivitamine 800 000 €. • KOV kodulehede infosüsteemi lahenduse loomine ja käivitamine 200 000 €. • Omavalitsustele E-vormide keskkonna infosüsteemi loomine ja käivitamine 1 524 000 €. Lisaks universaalse liidese loomine KOV erinevate teenuseid menetlevate infosüsteemidele 350 000 €. Arendamiskulu kokku 1 874 000 €. • Heakorraprobleemidest teavitamise infosüsteemi Anna-Teada tasemel hoidmine, uute vajaduste realiseerimine ning liidestamine riigi "Kratiga" – 80 000 €.
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<p>KOVidele ühiste infosüsteemide arendamise osas on võimalik kasutada mõnda turul olevat alternatiivi, nt</p> <ul style="list-style-type: none"> • VOLIS: Teele, VIS3; • KOVTP: Valitsusportaali 2.0 KOVidele kohandatud lahendus; • KOVMEN: Spoku; • Anna-Teada: -.

KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

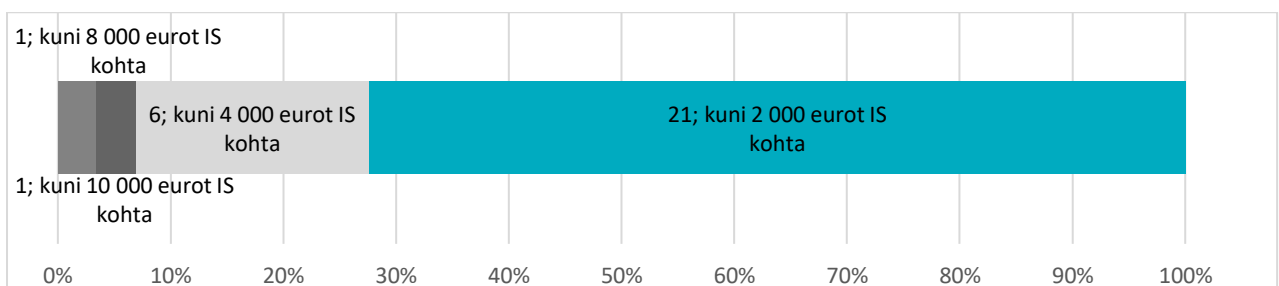
Veebiküsitluse tulemused näitasid, et suurem osa KOVe on ühiste infosüsteemide kasutamisest huvitatud (vt Joonis 8). Kõige enam olid vastajad huvitatud KOV kodulehe infosüsteemist ja KOV istungite infosüsteemist. Enamik vastajaid on valmis igakuiselt maksimaalselt maksma kuni 100 eurot infosüsteemi kohta. Ainult 14% vastanuist väljendasid valmisolekut tasuta infosüsteemi kohta rohkem kui 100 eurot kuus ja vaid üksikud olid valmis infosüsteemi kasutamise eest tasuma kuus rohkem kui 200 eurot.

JOONIS 8. MILLISTE KOVIDE ÜLESELT KESKSELT PAKUTAVATE INFOSÜSTEEMIDE KASUTAMISEST OLETE HUVITATUD JA KUI PALJU OLETE VALMIS NENDE KASUTAMISE EEST MAKSIMAALSELT KUUS MAKSMA? (N=49)

Enamik vastajaid on valmis koostöös teiste KOVidega panustama ühekordse maksena infosüsteemide väljaarendamise maksimaalselt kuni 2000 eurot infosüsteemi kohta. Nii „Muu“ vastanute arv (14), konservatiivne maksevalmidus kui ka rohkete vabade kommentaaride hulk küsimuse lõpus viitavad sellele, et vastajad oleks soovinud otsuse tegemiseks rohkem informatsiooni, kui veebiküsitluse formaat neile võimaldas. Samuti kommenteerisid mitmed „muu“ variandi valinud, et ei sooviks infosüsteemide eest midagi maksta, mis võib tähendada seda, et vastajad sooviksid teenuseid rahastada praegusest liikmemaksust.

Samuti saab tulemuste põhjal järeldada, et hetkel kasutusel olevad lahendused ei sisendanud küsitlusele vastanutele piisavalt enesekindlust suurema maksevalmiduse väljendamiseks. Paljud vastajad kirjutasid kommentaarina juurde, et konkreetset suurusjärku on raske hinnata ja pigem sõltub see sellest, millise kvaliteediga on infosüsteemid, mida samas enne infosüsteemi arendamist võib olla mõnevõrra keeruline ette prognoosida. Toodi välja ka see, et praeguste ühiste infosüsteemide arendustega on nende arvates hiljaks jäänud ning seetõttu hangitakse lahendusi eraturult.

JOONIS 9. MIL MÄÄRAL OLETE VALMIS MAKSIMAALSELT PANUSTAMA ÜHEKORDSE MAKSENA KOOSTÖÖS TEISTE KOVIDEGA ÜHISTE INFOSÜSTEEMIDE VÄLJAARENDAMISSE? (N=29)

3.1.4. IKT ALASTE ÜHISHANGETE LÄBIVIIMINE

TEENUSE KIRJELDUS

VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID

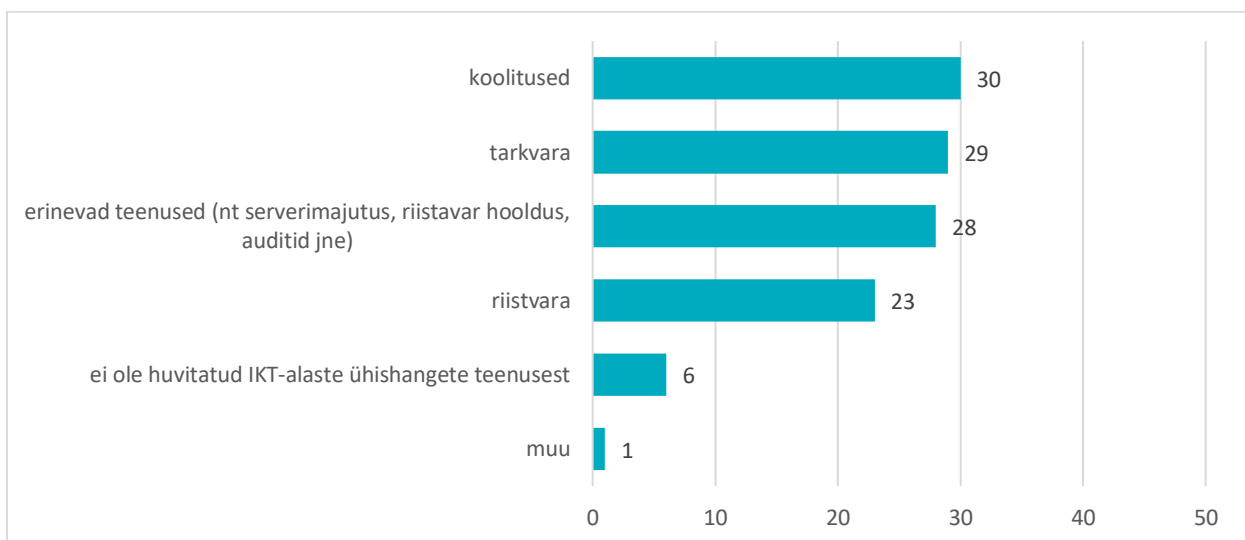
Osutataval teenuse raames viib IKT KK läbi omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna **ühishankeid**. Täpsed läbiviidavad hanked otsustatakse lähtuvalt KOVide vajadustest, kuid nendeks võiksid olla näiteks järgnevate valdkondade hanked:

	<ul style="list-style-type: none"> • riistvara, • koolitused, • tarkvara, • erinevad teenused (nt serverimajutus, riistavar hooldus, auditid jne).
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOV IKT eest vastutav isik • KOV hankespetsialistid
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Ühishangete läbiviimisel on IKT KK ülesandeks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankevajaduste määratlemine, • riigihankedokumentide ettevalmistamine ja kooskõlastamine KOVidega, • hanke läbiviimine ja eduka pakkuja valimine, • lepingu sõlmimise koordineerimine või lepingu sõlmimine, • lepingu täitmisel tellijate esindamine. <p>KOV roll</p> <p>KOV roll ühishangete läbiviimisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda ootuste ja vajaduste osas, • tagasisidestada ja kooskõlastada riigihanke dokumente, • osaleda vajadusel eduka pakkuja valimises, • hanke täitmisel pakkujalt vajalike teenuste/asjade tellimine (ja nende eest tasumine) vastavalt hankelepingu tingimustele, • vajadusel hankega seonduva info andmine IKT KK-le.
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeleogikatest ja vajadustest, • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (sh nii sisuline pool kui ka juriidiline), • finantsvõimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas vajadusel tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihangete vaidlustamise korral juriidiline nõustamine, • hankija esindamine vaidlustuskomisjonis või kohtus.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihangete edukad pakkujad, • riigi tasandil IKT ühishangete korraldajad, kelle hangetega võiksid ka KOVid ühineda, vähendamaks dubleerimist.
TULUD	<p>Teenuse hinnastamine on võimalik ja otstarbekas korraldada kasutuspõhiselt ehk teenuse kasutajad maksavad läbiviidava riigihanke eest.</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on</p>

	teenusega, mille lõplik maht sõltub osapoolte soovist ühishangete osas. Maksimaalselt võiks teenuse osutamiseks palgata 0,5-1 töötajat. Erandkorras võivad lisanduda sisseostetavate teenuste kulu.
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<ul style="list-style-type: none"> • KOVide viivad läbi kõik hanked iseseisvalt eraldi. • KOVid koostöös ise ühishangete läbiviimiseks. • KOVid liituvad riigi tasandil korraldatud ühishangetega.

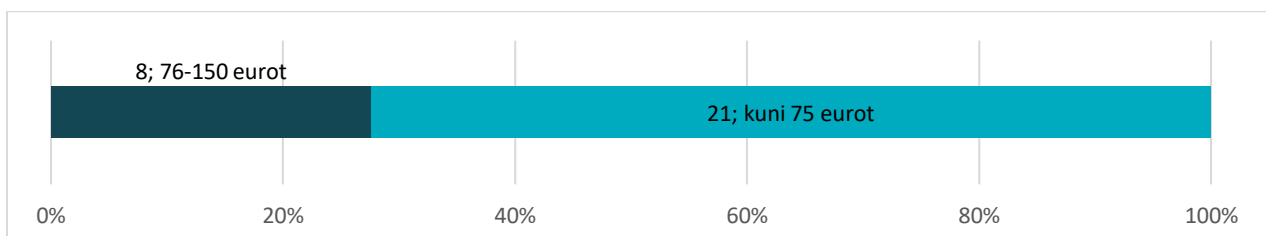
KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

Veebiküsitluse tulemused näitasid, et suurem osa KOVe on vähemalt mõnest teenuse komponendist huvitatud, kusjuures huvi väljapakutud komponentide vastu on küllaltki võrdne (vt Joonis 10). Vaid kuus vastajat ei ole huvitatud mitte ühestki teenuse komponendist. „Muu“ vastusevariandi valinu kommenteeris, et nende KOV osaleb juba Registrite ja infosüsteemide keskuse poolt korraldatavatel hangetel.

JOONIS 10. KUI OMAVALITSUSTE ÜLESELT KESKSELT KOORDINEERITUNA VIIDAKS LÄBI ÜHISHANKEID, SIIS MILLISTEST ÜHISHANGETEST OLEKSI HUVITATUD? (N=49)

Tulemuste põhjal võib järeldada, et kuigi ühishangetest on paljud omavalitsused huvitatud, siis igakuiselt maksmine ei tundu KOVide jaoks kõige atraktiivsem variant (vt Joonis 11). Enamik vastanuid on valmis igakuiselt teenuse eest tasuma kuni 75 eurot. Kuus „Muu“ variandi valinut ei osanud maksevalmiduse kohta öelda ning mitmed tõid välja, et tasumine peaks toimuma pigem hankepõhiselt, sest selle konkreetse teenuse puhul on kasutajaid lihtsam eristada, kui teiste teenuste puhul.

JOONIS 11. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N=29)

3.1.5. OMAVALITSUSTE VÕRGUADMINISTREERIMISTEENUS

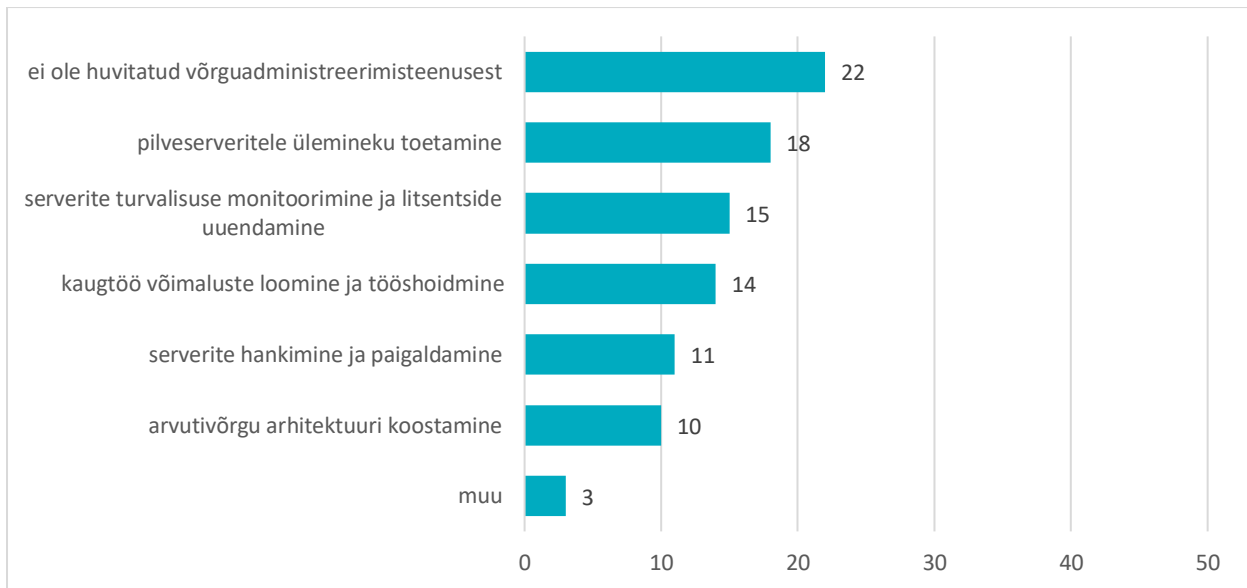
TEENUSE KIRJELDUS

VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Arvutivõrgu arhitektuuri koostamine. • Serverite hankimine ja paigaldamine. • Kaugtöö võimaluste loomine ja tööhoidmine. • Serverite turvalisuse monitoorimine ja litsentside uuendamine. • Pilveserveritele ülemineku toetamine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Piiratud IT-võimekusega KOVidele (IKT eest vastutab vähemalt osaliselt spetsialist, kelle igapäevatöö ei ole IKT) ja/või • IT-spetsialisti omavatele KOVidele, et viimane saaks maksimaalselt toetada KOVi tööprotsesse.
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>IKT KK pakub keskselt terviklikku arvutivõrkude haldusega seotud teenust. Seejuures pakub KK nii nõustamisteenust (kuidas üles ehitada arvutivõrke, millised on parimad praktikad) kui ka tööjõudu turvalisema arvutivõrgu ülesehitamiseks. Suuremahuliste tööde puhul võib IKT KK lisaks kaasata välist teenusepakkujat. Teenuse pakkumiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> • täpsustab KK KOVide vajadused; • korraldab KK koolitusi võrguadministreerimisega seotud koolitusi ning koostab juhendmaterjale (omavalitsuste IKT alaste nõustamise teenuse raames); • töötab KK välja detailsed võrguadministreerimise teenuse alternatiivid koos maksumusega, selgitab välja teenuse tarbijad ning komplekteerib meeskonna, kes teenust osutavad; <p>KOVi roll</p> <p>KOVi roll oleneb konkreetse KOVi teenuse sisseostmise vajadusest. Tervikteenuse tellimisel oleks KOVi roll täita targa tellija funktsiooni. Samas on võimalik, et IKT KK üksnes nõustab KOVe ning toimingute sisuline teostamine jääb siiski KOVide ja nende lepinguliste partnerite ülesanneteks.</p>
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest • teadmised riiklikest infosüsteemidest ja toimeleogikatest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeleogikatest ja vajadustest, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (riistvara ja tarkvara tagamiseks), • infoturbe alased teadmised, • võrguadministreerimisega seotud teoreetilised kuid ka praktilised oskused, • koolituste tellimise võimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • võrguseadmete tarnimine ja paigaldamine (ühishangete raames), • vajadusel täiendav tööjõud/teenus suuremahuliste tööde teostamiseks,

	<ul style="list-style-type: none"> vajadusel koolitused.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> seadmete müügi ja paigaldusega tegelevad erasektori ettevõtted, vajadusel võrguadministreerimisega tegelevad erasektori teenusepakkujad, riigi IT majad, kes saavad pakkuda võrguadministreerimisega seotud nõustamist, Riigi Infosüsteemide Amet.
TULUD	<p>Teenuse hinnastamine on võimalik ja otstarbekas korraldada kasutuspõhiselt ehk teenuse kasutajad maksavad tarbitud teenuse eest.</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub osapoolte soovist teenuse tarbimise mahu osas.</p> <p>Lisanduvad kulud, mis on seotud vajalike seadmete soetamisega, kuid nimetatud kulud võivad jääda ka otse KOVi kanda, ning erandkorras võivad lisanduda sisseostetavate teenuste kulu.</p> <p>Juhul kui teenuse raames rajada linna/vallavalitsuste ja nende ametiasutuste IKT taristute universaalse ISKE nõudeid täitva pilvetaristu, siis on ELVL spetsialistide hinnangul täiendav kulu 4 236 480 eurot (IKT KK hangib keskse taristu ligipääsuga KOV teenusepakkujatele, hõlmab tarkvaralitsentside soetust ja 3 aastat kasutuselevõtmise-järgset toetust).</p>
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<ul style="list-style-type: none"> Omaavalitsustel on endal vastava pädevusega töötajad. Omaavalitsused osatavad teenust sisse erasektorist. Omaavalitsustele pakub teenust mõni riigi IT-maja.

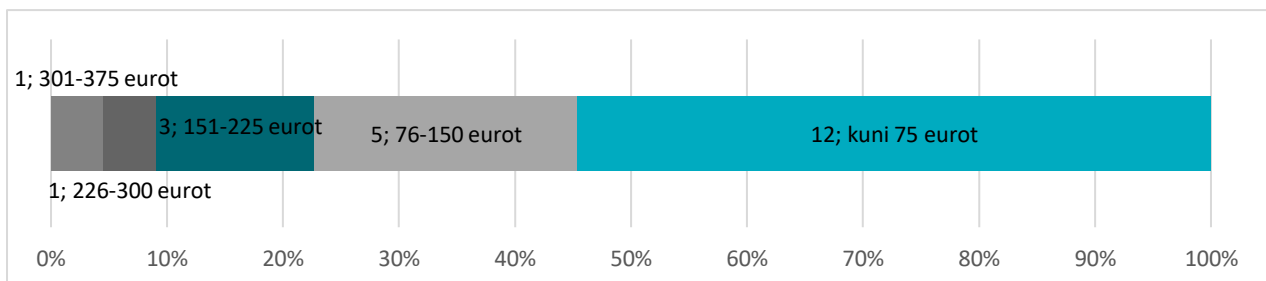
KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

Tulemuste põhjal võib järeldada, et vähemalt küsitluses esitatud kujul võrguadministreerimisteenuse pakkumine ei pruugi ennast ära tasuda, sest üldine huvi ja valmisolek teenuse eest tasumiseks on küllaltki madalad: mitte ühestki komponendist ei ole huvitatud tervelt 22 vastajat ehk peaaegu pooled (vt Joonis 12). Üheks madala huvi põhjuseks võib olla näiteks see, et vastanud KOVid ei tunneta IT-alaseid riske samal määral kui ELVL (sest ISKE nõuetele vastamist ei kontrollita hetkel piisavalt tihti). Seetõttu rahuldab omavalitsusi tänane seisukord. Teiseks põhjuseks võib olla see, et alternatiivseid teenusepakkujaid on eraturul hetkel piisavalt ja vastajatel on küsitluse raames keeruline mõista, millist lisandväärtust IKT KK poolt keskselt pakutav teenus juurde annaks.

JOONIS 12. KUI OMAVALITSUSTE ÜLESELT KESKSELT KOORDINEERITUNA PAKUTAKS VÕRGUADMINISTREERIMISTEENUST, SIIS MILLISTEST ALLOLEVATEST KOMPONENTIDEST ON TEIE OMAVALITSUS HUVITATUD? (N=49)

Suurem osa teenusest huvitatud olnud vastajaid on valmis igakuiselt teenuse eest tasuma kuni 75 eurot (vt Joonis 13). „Muu“ vastanutest enamik ei osanud maksevalmiduse kohta öelda ning oli ka neid, kes ei ole valmis teenuse eest midagi tasuma. Küsimuse lõpus, vabades vastustes, toodi esile peamiselt seda, et koostööpartnerid, kes pakuvad nimetatud komponente, on juba olemas. Samuti toodi välja, et lõplik valik sõltub ikkagi hinnast, st kui on praegusest teenusest soodsam, ollakse valmis kaaluma. Ka öeldi seda, et kui teenust pakutaks keskselt, siis juba kõikide komponentidega, mis vaja, et oleks tagatud nõuetele vastavus.

JOONIS 13. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N=22)

3.1.6. OMAVALITSUSTE TÖÖKOHAAHDUS

TEENUSE KIRJELDUS

VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID

- Riistvara olemasolu tagamine (arvutid, hiired, klaviatuurid jm), sh hooldus, uuendamine.
- Tarkvara olemasolu tagamine (litsentside haldamine, installeerimine jne).
- Andmete turvalisuse tagamine.
- Printimise korraldamine (printerite olemasolu, seadistamine).
- Kasutajatoe tagamine (nii distantisilt kui ka vajadusel kohapeal).
- Arvutikasutajate koolitamine.

KLIENDID

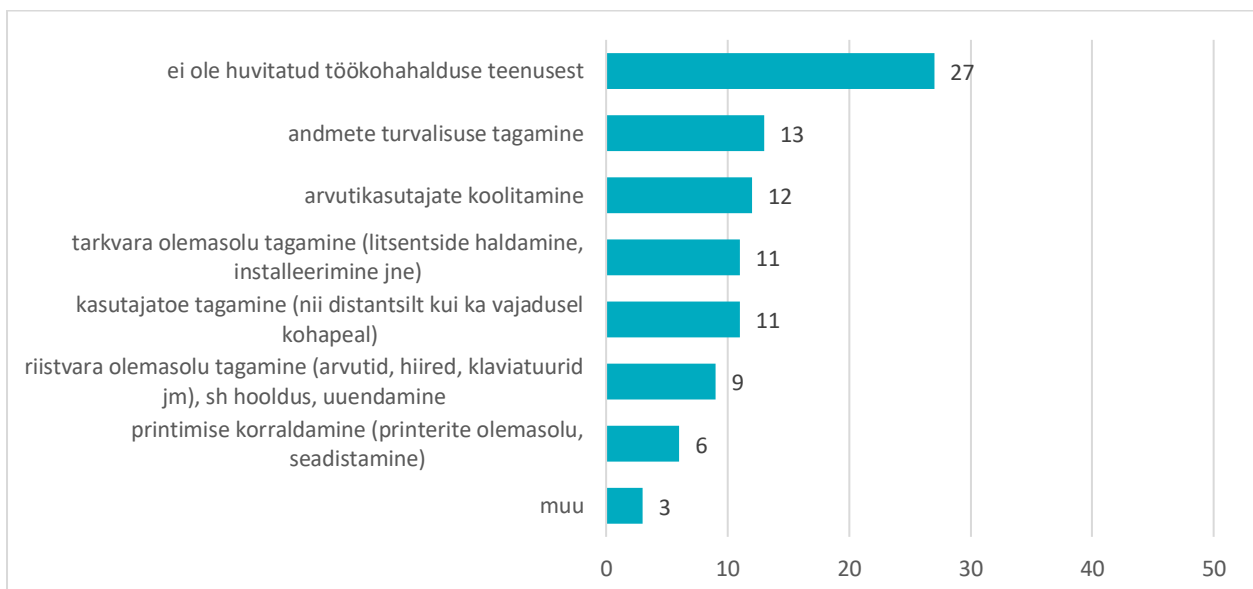
- **Piiratud IT-võimekusega KOVidele** (IKT eest vastutab vähemalt osaliselt spetsialist, kelle igapäevatöö ei ole IKT) ja/või

	<ul style="list-style-type: none"> • IT-spetsialisti omavatele KOVidele, et viimane saaks maksimaalselt toetada KOVi tööprotsesse.
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>IKT KK toetab KOVe töökohtade haldamisel, et KOVidel oleks töökohahaldus ühtselt korraldatud. Seejuures lähtuvalt teenuse vajadusest on võimalik teenust osutada kasutades nii IKT KK meeskonda kui ka vajadusel hankides väljapoolt lisaressurssi. Teenuse pakkumiseks on vaja teostada minimaalselt järgnevad tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KK täpsustab KOVide vajadused; • KK korraldab koolitusi kaugtöökohtadelt töötamiseks ja üldise digipädevuse tõstmiseks KOVides (omavalitsuste IKT alaste nõustamise teenuse raames), nt <ul style="list-style-type: none"> – kaugtöökohtade turvaline haldus pilvetaristutes, töökohtade haldamine; – kasutajate koolitus kaugtöökohtadelt töötamiseks; <ul style="list-style-type: none"> ○ infosüsteemide kasutamine, mis võimaldavad virtuaalselt osaleda asutuste töös. • KK töötab välja detailse töökoha halduse teenuse alternatiivid koos maksumusega, selgitab välja teenuse tarbijad ning komplekteerib meeskonna, kes teenust osutavad; • KK tagab süsteemi turvalisust ohustava tegevuse või tarkvara tuvastamiseks süsteemi seire ja edastab teavet süsteemi turvalisust ohustava tegevuse või tarkvara kohta Riigi Infosüsteemi Ametile. <p>KOVi roll</p> <p>KOVi roll oleneb konkreetse KOVi teenuse sisseostmise vajadusest. Tervikteenuse tellimisel oleks KOVi roll täita targa tellija funktsiooni. Samas on võimalik, et KK üksnes nõustab KOVe ning toimingute sisuline teostamine jääb siiski KOVide ja nende lepinguliste partnerite ülesanneteks.</p>
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeoloogikatest ja vajadustest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeoloogikatest ja vajadustest, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (riistvara ja tarkvara tagamiseks), • infoturbe alased teadmised, • töökoha haldusega seotud spetsiifilised teadmised/oskused, • finantsvõimekus, • koolituste tellimise võimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infoturbe auditid, • arvutikasutajate koolitused, • vajadusel täiendavat lisatööjõudu.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • seadmete müügi ja paigaldusega tegelevad erasektori ettevõtted, • vajadusel töökohahaldusega tegelevad erasektori teenusepakkujad,

	<ul style="list-style-type: none"> riigi IT majad, kes saavad pakkuda võrguadministreerimisega seotud nõustamist, Riigi Infosüsteemide Amet.
TULUD	Teenuse hinnastamine on võimalik ja otstarbekas korraldada kasutuspõhiselt ehk teenuse kasutajad maksavad tarbitud teenuse eest.
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate (nõustajad, tugiteenuste osutajad) palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub osapoolte soovist teenuse tarbimise mahu osas.</p> <p>Lisanduvad kulud, mis on seotud vajalike seadmete soetamisega, kuid nimetatud kulud võivad jääda ka otse KOVi kanda, ning erandkorras võivad lisanduda sisseostetavate teenuste kulu.</p>
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<ul style="list-style-type: none"> Omaavalitsustel on endal vastava pädevusega töötajad. Omaavalitsused osatavad teenust sisse erasektorist. Omaavalitsustele pakub teenust mõni riigi IT-maja.

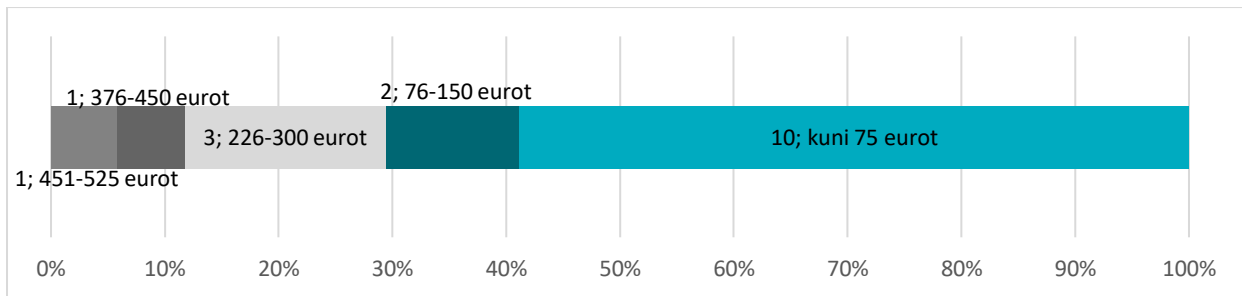
KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

Veebiküsitluse tulemuste põhjal pole üle poolte vastajatest huvitatud ühestki väljapakutud teenuse komponendist, mistõttu ei pruugi teenuse pakkumine väljapakutud kujul ennast KK jaoks ära tasuda (vt Joonis 14). Suure tõenäosusega on omaavalitsuste leige huvi põhjuseks rohkete erasektori teenusepakujate hulk: teenusepakujat ei taheta hea koostöö korral vahetada, seda enam, et informatsiooni keskselt pakutava teenuse kohta on küsitluse täitmise hetkel vastajatel vähe. „Muu“ vastanud töid esile, et nimetatud komponente tuleks pakuda pakulina, mitte tükkihaaval. Samuti vastati, et teenusest sellisel kujul ei ole varem mõeldud.

JOONIS 14. KUI OMAVALITSUSTE ÜLESELT KESKSELT KOORDINEERITUNA PAKUTAKS TÖÖKOHAHALDUSTEENUST, SIIS MILLISTEST ALLOLEVATEST KOMPONENTIDEST OLEKS TEIE OMAVALITSUS HUVITATUD? (N=49)

Nende hulgas, kes teenusest huvitatud oleks, on maksmisvalmidus aga samuti madal: enamik vastanuid oleks teenuse eest valmis tasuma kuni 75 eurot kuus (vt Joonis 15). Oli ka neid, kes oleks teenuse eest valmis tasuma igakuiselt 400 või 500 eurot. „Muu“ vastanud töid esile eelkõige seda, et valmidus tasuda sõltub hinnastamismudelitest ning maksevalmiduse puhul tuleks välja tuua ühikuline hind.

JONIS 15. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N=17)

3.1.7. KÜBERTURVALISUSE TAGAMINE

TEENUSE KIRJELDUS

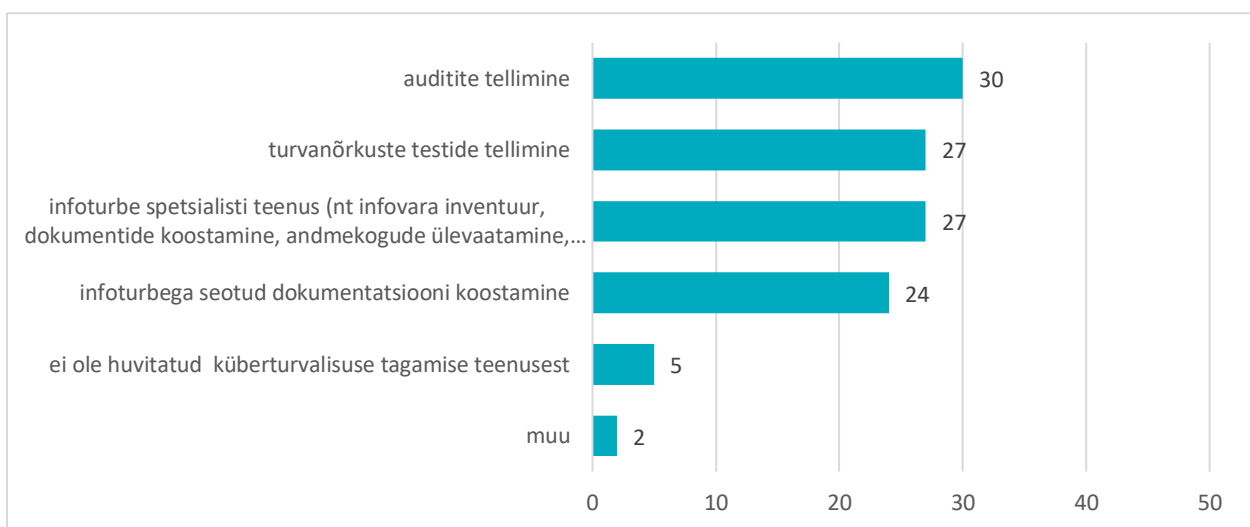
VÕIMALIKUD TEENUSE KOMPONENDID	<p>IKT KK aitab KOVidel tuvastada infoturbe rakendamise meetmete asjakohasust, sh tuvastatakse infoturbe riskid ja soovitatakse meetmeid riskide maandamiseks, sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infoturbega seotud dokumentatsiooni koostamine; • infoturbe spetsialisti teenus (nt infovara inventuur, dokumentide koostamine, andmekogude ülevaatamine, infovara turbeastmete määramine, infovara spetsifikatsioonide täienamine, turbealduse meetmete loetelu koostamine, turbe rakendamise plaani koostamine, tegeliku turvaolukorra kontroll jms); • auditite tellimine; • turvanõrkuste testide tellimine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Piiratud IT-võimekusega KOVidele (IKT eest vastutab vähemalt osaliselt spetsialist, kelle igapäevatöö ei ole IKT) ja/või • IT-spetsialisti omavatele KOVidele, et viimane saaks maksimaalselt toetada KOVi tööprotsesse.
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Küberturbe tagamise teenuse osutamine koosneb järgnevatest tegevustest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IKT KK koostab turvameetmete rakendamise süsteemi riskianalüüsi või riskianalüüsi näidise, milles tuleb esitada süsteemi turvalisust ja teenuse toimepidevust mõjutavate ning küberintsidendi tekkimist põhjustavate riskide loetelu, määrata riskide realiseerumisel tekkiva küberintsidendi tagajärgede raskusaste ning kirjeldada küberintsidendi lahendamise abinõusid; • IKT KK koostab turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise kirjelduse või näidise; • IKT KK teostab pistelist kontrolli süsteemi riskianalüüsi, turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise kirjelduse olemasolu ja ajakohasuse osas; • IKT KK nõustab jooksvalt KOVe küberturvalisusega seotud küsimustes, • IKT KK abistab KOVe turvariskide maandamisel. <p>KOVi roll</p> <p>KOVi roll oleneb konkreetse KOVi teenuse sisseostmise vajadusest. Tervikteenuse tellimisel oleks KOVi roll täita targa tellija funktsiooni. Samas on võimalik, et KK üksnes nõustab KOVe ning toimingute sisuline teostamine jääb siiski KOVide ja nende lepinguliste partnerite ülesanneteks.</p>

RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeoloogikatest ja vajadustest, • teadmised KOVide toimeoloogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • analüüsivõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (auditid, turvatestid), • meeskonnatöövõimekus, • infoturbe alased teadmised, • koolituste tellimise võimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • küberturvalisuse audit, • küberturvalisuse testimine (penetration testing).
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • auditite ja küberturvalisuse testimisega tegelevad erasektori teenuspakkujad, • riigi IT majad, kes saavad pakkuda küberturvalisusega seotud nõustamist, • Riigi Infosüsteemide Amet.
TULUD	<p>Juhul kui küberturvalisuse teenus jääb nõustamisteenuse tasemele (eraldi teenust ei ole vaja ning teenuse sisu on kaetav teenusega omavalitsuste IKT alane nõustamine), siis toimuks teenuse rahastamine solidaarsuspõhimõttel, sest keeruline on tuvastada teenuse tarbimise mahtu (nt juhendite ja näidiste kasutamine jne) ning see aitaks paremini tagada teenuse jätkusuutlikkuse.</p> <p>Juhul kui teenus sisaldab ka muid tegevusi, nt riskianalüüside ja auditite läbiviimine, ühtse taristu loomine jne, siis oleks otstarbekas teenuse hinnastamine korraldada kasutus põhised ehk teenuse kasutajad maksavad tarbitud teenuse eest.</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate (nõustajad, tugiteenuste osutajad) palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub osapoolte soovist teenuse tarbimise mahu osas.</p> <p>Lisanduvad kulud, mis on seotud vajalike auditite ja turvatestide sissetellimisega.</p>
VÕIMALIKUD ALTERNATIIVID	<ul style="list-style-type: none"> • Omavalitsustel on endal vastava pädevusega töötajad. • Omavalitsused osatavad teenust sisse erasektorist. • Omavalitsustele pakub teenust mõni riigi IT-maja.

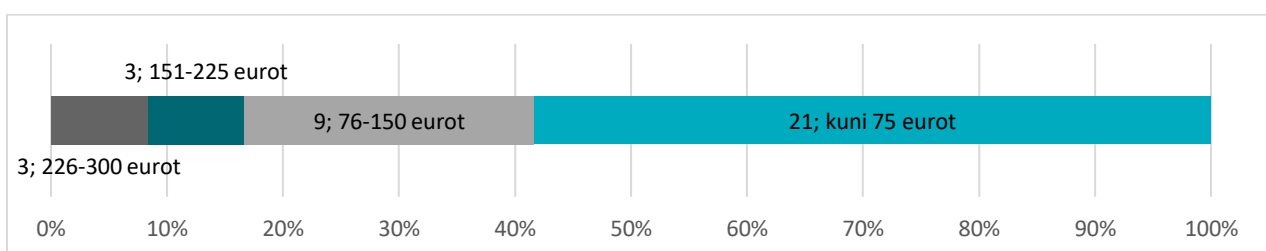
KOVIDE HUVI TEENUSE TARBIMISE OSAS

Veebiküsitluse tulemuste põhjal võib järeldada, et huvi teenuse vastu on küllaltki suur: enamik vastanuid on huvitatud vähemalt mõnest väljapakutud teenuse komponendist ning vaid viis vastanud ei ole huvitatud mitte ühestki komponendist (vt Joonis 16).

JOONIS 16. KUI OMAVALITSUSTE ÜLESELT KESKSELT KOORDINEERITUNA PAKUTAKS KÜBERTURVALISUSE TAGAMISE TEENUST, SIIS MILLISTEST ALLOLEVATEST KOMPONENTIDEST OLEKS TEIE OMAVALITSUS HUVITATUD? (N=49)

Enamik vastanuid on valmis teenuse eest igakuiselt tasuma kuni 75 eurot, kuid võrreldes teiste teenusega on paljud vastajad valmis tasuma ka rohkem (vt Joonis 17). Enamik „muu“ vastusevariandi valinutest ei osanud maksevalmiduse kohta öelda, kuid keegi ei kommenteerinud ka, et maksevalmidus sootuks puuduks. Samuti väljendati arvamust, et igakuiselt maksta oleks liig ning tasuda soovitakse vastavalt kasutamisele.

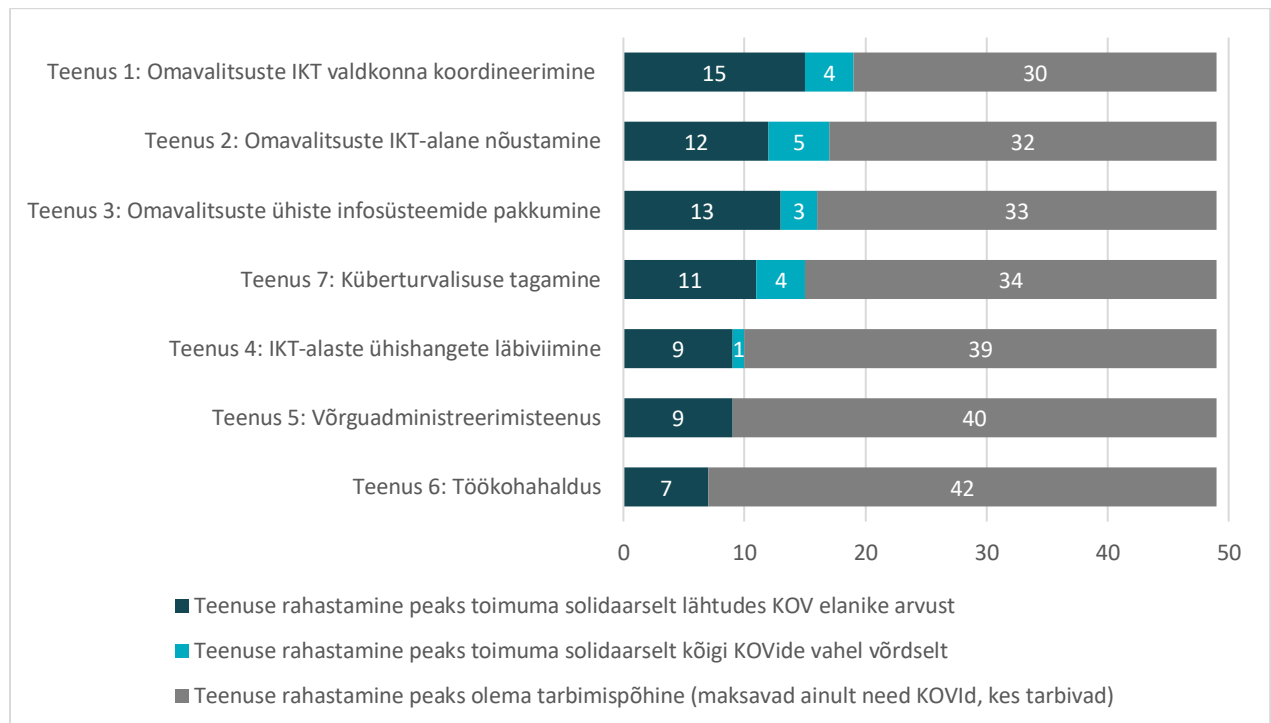

JOONIS 17. KUI PALJU OLETE VALMIS NIMETATUD TEENUSE EEST MAKSIMAALSELT IGAKUISELT MAKSMA? (N=44)

3.1.8. TEENUSTE RAHASTAMISPÕHIMÕTTED

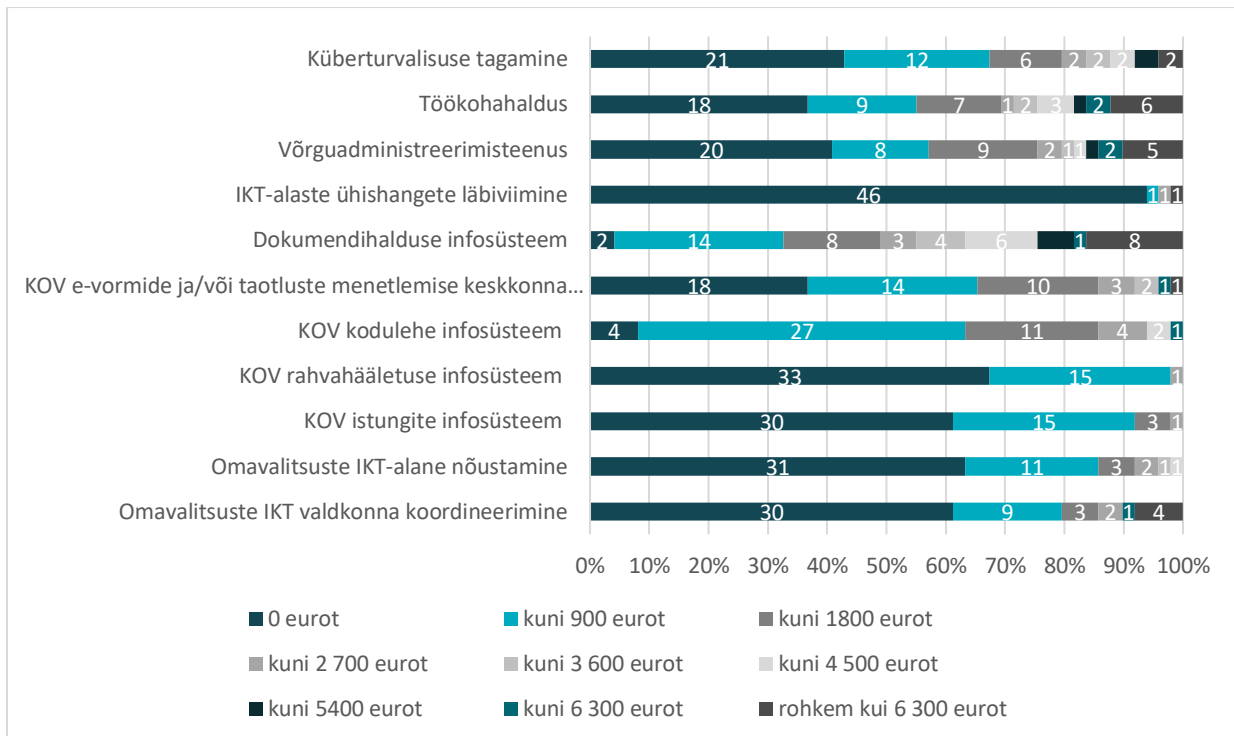
Nagu selgus ka mitme küsimuse juures olnud avatud vastustest, siis on enamik vastanuid seisukohal, et keskselt pakutavate teenuste rahastamine peaks toimuma kasutuspõhiselt (vt Joonis 18). Nende teenuste kasutamine, mille rahastamine peaks enamike vastajate arvates toimima tarbimispõhiselt (ühishangete läbiviimine, võrguadministreerimisteenus ja töökohahaldus) on lihtsamini eristatavad kui näiteks IKT valdkonna koordineerimine või IKT-alane nõustamine. Oluline on välja tuua ka seda, et käesoleva töö raames läbiviidud fookusgrupi intervjuudel arvasid enamik osalejaid, et teenuste rahastamine peaks

toimuma eelkõige solidaarselt, lähtudes KOV elanike arvust. Veebiküsitlusel pooldasid enamik vastajaid tarbimispõhist rahastust ilmselt ka seetõttu, et veebiküsitluse formaat ei võimalda anda vastajale kogu infot teenuste sisu ja toimimispõhimõtete kohta. Seda enam, et mitmeid küsitlusel käsitletud teenuseid täna ELVL ei paku. Kuna paljud vastajad küsitluse hetkel enamikke loetletud teenuseid ei tarbi, puudub neil ka huvi teenuste rahastamiseks.

JOONIS 18. MILLISTEST ÜLDISTEST RAHASTAMISPÕHIMÕTETEST PEAKS TEIE HINNANGUL TEENUSTE RAHASTAMISEL LÄHTUMA? (N=49)

Omavalitsuselt küsiti muuhulgas ka umbkaudseid aastaseid eelarveid küsitluses käsitletud teenustega seondult (vt. Joonis 19). Selgus, et omavalitsused, kes eelistasid esimese kolme teenuse puhul vähemalt ühel juhul solidaarsusel põhinevat rahastusmudelit (ükskõik kumba), kulutavad aastas teenuste peale umbes 0,5 korda enam. Sellest võib järeldada, et KOVid, kes teenuste peale hetkel ei kuluta, on ettevaatlikumad tegema kulutusi ka tulevikus. Seda eriti juhul, kui võimalikud kaasnevad kasud ei ole neile arusaadavad. Seevastu KOVid, kes kulutavad hetkel teenuste peale rohkem, omavad suuremat valmisolekut ühiste arenduste rahastamiseks. Samas on oluline mõista, et mitte kõigi teenuste rahastamist ei ole võimalik väga lihtsalt teha kasutamispõhiseks, nt IKT valdkonna koordineerimine ja IKT-alane nõustamine.

JOONIS 19. KUI SUUR ON TEIE KOVI (AMETIASUTUSE) LIGIKAUDNE TÄNANE AASTANE EELARVE ALLTOODUD TEENUSTEGA SEONDUVALT? (N=49)

3.2. IKT KOMPENETSİKESKUSE HALDUSMUDELI ALTERNATIIVIDE KIRJELDUS

Peatükis 3.2. kirjeldatud teenuste pakkumiseks on kaks peamist võimalikku haldusmudelit:

- IKT kompetentsikeskus on ELVLi osa või
- IKT kompetentsikeskus on eraldiseisev üksus.

Nimetatud haldusmudelite alternatiive on kirjeldatud lähemalt alljärgnevatel peatükkidel.

Teoreetiliselt on võimalik **KOV IKT valdkonda lahendada ka ilma keskse IKT kompetentsikeskuseta**, kus KOVid jätkaksid teenuste korraldamist iseseisvalt, kas enda meeskonnaga või eraturu teenusepakkujatega. Mitmed IKT valdkonnas võimekamad KOVid suudavad enda soove ja vajadusi esindada edukalt ka nii suhetes riigitasandiga kui ka erasektori arendajatega. **Ilma keskse IKT KK jääksid aga väiksema võimekusega omaavalitsused võrreldes suurtega ebavõrdsesse seisusse ning nende mahajäämus IKT valdkonnas suureneks veelgi.** Väiksemad KOVid ei suuda niivõrd hästi enda huve riigi tasandil kuuldavaks teha, neil puudub võimekus iseseisvalt IS arendada ja neil ei ole piisavalt valdkonnaspetsiifilisi teadmisi, nt küberturbe ja infohalduse teemade lahendamiseks. **Samuti on riigi tasandil ootus, et oleks üks kindel koostööpartner, kes KOVide huve koordineeritult esindaks.**

Samuti on läbi käinud erinevatest analüüsides ja vestlustest alternatiiv, mille kohaselt **KOVide IKT arengut võiks koordineerida riigi tasandil.** Mõningate teenuste puhul võiks see olla isegi võimalik, nt töökohahaldus, osaliselt ühishangete korraldamine jne. Samas üldise tervikliku koordineerimise (KOVide huvide kogumine ja esindamine, nõustamine jne) huvi riigi tasandil puudub ning ilmselt võib siin tekkida ka teatav huvide konflikt. Seetõttu ollakse riigi tasandil pigem seisukohal, et KOVid peaksid enda huve (ühiselt) esindama ise, küll ollakse valmis KOVidega tegema koostööd ühiste IS arendamisel (nt koduleht) või mõningate teenuste pakkumise riigi IT-majade poolt.

3.2.1. IKT KK ELVL-i OSANA

Täna on IKT KK toiminud ELVLi ühe osana. See tähendab, et KK on olemas enda IKT valdkonna kompetentsi omavad töötajad, kuid ühiselt kasutatakse tugiteenuseid pakkuvaid töötajaid, nt raamatupidamine, personalijuhtimine, riigihangete juriidiline nõustamine jne. IKT KK tööpõhimõtted jälgivad ELVLi üldiseid tööpõhimõtteid ja ressursse. Alljärgnevalt on esitatud toimemudeli, kus IKT KK on ELVLi üks osa, peamised plussid ja miinused.

TUGEVUSED	PUUDUSED
KOVidel on üks kontaktpunkt (ELVL), kelle poole pöörduda.	
Ei teki kahe asutuse (ELVL ja eraldiseisev IKT KK) omavahelist konkureerimist ega ohtu sõnumite vastukäivuse osas (IKT käsitletakse koos teenustega, mida IKT toetab, mitte eraldiseisva teemana).	
Olemas on juba ELVLs toimivad reeglid ja protsessid, mis on võimalik KK üle kanda. Vajalik on kehtestada üksnes allüksuse spetsiifilised reeglid.	Olemasolevad reeglid ei pruugi olla kõige sobilikumad IKT teemade kiireks ja agiilseks arendamiseks.
Võimalik on kasutada tugiteenuseid/ressursse ühiselt.	Tugiteenuste arendamisel peab lähtuma suurema organisatsiooni üldistest vajadustest ning IKT valdkonna vajadused ei pruugi saada kõik kaetud.
Välja on kujunenud juba suhted klientidega, riigi tasandil kui ka mitmete allhankijatega.	Väljakujunenud koostööpõhimõtted võivad raskendada uute osapoolte kaasamist.
Suurema organisatsiooni koosseisus tegutsemine tagab teatava eelarvevahendite paindlikkuse ja likviidsete vahenditega kaetuse.	On oht, et IKT teenuste rahastamiseks ettenähtud ressursid ei jõua kõik lõpuks IKT teenuste rahastamiseks. Eriti juhul, kui ressursse kogutakse pikema perioodi jooksul järgmiste perioodide arendusvajaduste katmiseks.
	Lisatööjõu värbamine või teenusmahtude suurendamine peab käima koostöös ELVLi muude arengutega, mis võib aeglustada või muuta ka võimalikuks tööjõu värbamise või teenusmahtude suurendamise/laiendamise.
	IKT KK tööjõu hulk võib kujuneda ebaoproportsionaalselt suureks võrreldes ELVLi tervikuga ning seetõttu hakata liialt mõjutama ELVLi põhiülesannete täitmist.
	ELVL ei pruugi olla IKT valdkonna ekspertidele atraktiivne töökoht.

3.2.2. IKT KK ERALDISEISVA ÜKSUSENA

IKT KK on võimalik rajada ka eraldiseisva üksusena, mille ülesandeks oleks KOVide IKT valdkonna koordineerimine ning selle arendamine, sh seotud teenuste pakkumine. IKT KK on võimalik rajada nii äriühinguna kui ka KOVide liiduna. Alljärgnevalt on esitatud toimemudeli, kus IKT KK on eraldiseisev üksus, peamised plussid ja miinused.

TUGEVUSED	PUUDUSED
	KOVidel tekib kaks kontaktpunkt (ELVL ja IKT KK), kelle poole pöörduda, mis võib tekitada dubleerimist ja ebaselgust KOVi jaoks.

	Võib tekkida kahe asutuse (ELVL ja eraldiseisva IKT KK) omavahelist konkureerimist (eelkõige KOVide esindamisel ning selles osas, mis teemad on kelle katta).
Võimalik on kujundada omad reeglistik, koostööpõhimõtted ja protsessid, mis lähtuvad kõige paremini IKT KK vajadustest.	
Organisatsiooni struktuuri, sh nii tugiteenused kui ka põhiteenused, kujundamisel on võimalik lähtuda võimalikult täpselt IKT KK vajadustest.	Juhul kui mingite tugiteenuste maht jääb väga väikseks, siis võib olla vajalik multifunktsionaalsete inimeste leidmine (mis on keeruline) või teenuste väljapoolt sisseostmine (mis on kulukam).
	Eraldi organisatsiooni loomine on ajakulukam ja selle ülalpidamine ilmselt mõnevõrra kulukam (eelkõige tugiteenused).
	Vaja on kujundada uued koostööpõhimõtted KOVidega ja koostööpartneritega, mis on ajakulukas.
Puudub oht, et IKT teenuste rahastamisega seotud ressursse kasutatakse IKT valdkonnaga mitteseotud teemade arendamiseks.	Likviidsuse tagamiseks on vajalik suuremat algkapital.
Võrreldes ELVLiga või ka eraldiseisva väiksema KOViga on potentsiaalselt tegemist atraktiivsema tööandjaga, kes suudab paremini meelitada IKT valdkonna talente.	

4. IKT KK HALDUS- JA TEENUSMUDELI SOBILIKUIM ALTERNATIIV

Käesolevas peatükis on kirjeldatud sobilikuim teenus- ja haldusmodeli alternatiiv. Sobilikuima alternatiivi valikul lähtuti eelkõige kohalike omavalitsuste ootustest osutatavate teenuste osas.

4.1. IKT KK PAKUTAVATE TEENUSTE KIRJELDUS

Lähtudes KOVide poolsest ootusest osutatavate teenuste osas¹⁶ võiks IKT KK pakkuda:

- omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimise teenust,
- omavalitsuste IKT-alase nõustamise teenust,
- küberturvalisuse tagamise teenust,
- IKT-alaste ühishangete läbiviimise teenust,
- omavalitsuste ühiste infosüsteemide pakkumise teenust.

Teenuseid ja nende rahastamis põhimõtted on kirjeldatud alljärgnevalt (vaata Tabel 2). Kuna enamike väljavalitud teenuste osutamisel on keeruline tuvastada täpset tarbijat (nt juhendite loomine, koostöövõrgustiku koordineerimine jne), siis **sisaldavad neli teenust viiest mõningaid solidaarseid komponente** Sellest lähtuvalt **peaksid KOVid hakkama panustama igakuiselt IKT KK toimimisse igakuks 290 EUR**. Sellele summale lisanduks panus ühiste IS arendamisse ning täiendavalt tarbitavad teenused (nt infosüsteemid, hangetes osalemine jne).

TABEL 3. IKT KK POOLT PAKUTAVAD TEENUSED JA NENDE RAHASTAMISPÕHIMÕTTED.

TEENUS/TEENUSKOMPONENT	TASUSTAMISPÕHIMÕTE		TULU KOKKU EUR/KUUS
	SOLIDAARSELT KOVIDE VAHEL VÕRDESELT	TARBIMISEST LÄHTUVALT	
Omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine	+ (115 EUR/kuus/KOV)		8 970€
Omavalitsuste IKT-alane nõustamine	+ (85 EUR/kuus/KOV)	+ (sõltub väliste teenuseosutajate poolt pakutava tarbimisest)	6 630
KOV IS pakkumine	+ (IS väljaarendamine, kuni 2 400 EUR/IS/KOV)	+ (sõltub tarbitavatest infosüsteemidest)	14 790
IKT alaste ühishangete läbiviimine		+ (sõltub osaletud hangete arvust ja hankes osalevate KOVide arvust)	1 250 (sõltub hangete arvust)
Küberturvalisuse tagamine	+ (90 EUR/kuus/KOV)		7 020

Alljärgnevalt on esitatud nimetatud teenuste kirjeldused (sh nii sisu, rollid kui ka tulud ja kulud) täpsemalt.

¹⁶ Lähtudes küsitluse tulemustest on esmalt kaalutud teenustest välja jäetud töökohahaldus ja võrguadministreerimisteenus nii vähese huvi kui ka eraturu teenuspakkujate olemasolu tõttu. Täiendavalt on korrigeeritud mõningate teenuste teenuskomponente tulenevalt KOVide huvist ja maksevalmidusest.

OMAAVALITSUSTE IKT VALDKONNA KOORDINEERIMINE

TEENUSE KOMPONENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOVide ühise IKT strateegia loomine ja selle elluviimise koordineerimine. • IKT alaste spetsialistide koostöövõrgustiku loomine ja haldamine. • IKT alase info haldamine ja vahendamine. • KOVide IKT valdkonna kaardistamine (sh infosüsteemid, olulisemad arengud ja probleemid) ning kogutud info süstematiseerimine ja vahendamine KOVidele. • KOVide huvide ja vajaduste esindamine riiklikul tasandil. • KOVide huvide ja vajaduste esindamine enamikke KOV-e puudutavate erasektori poolt arendatavate infosüsteemide arendamisel. • KOVide ühiste arenduste algatamine ja koordineerimine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOV tervikuna (eelkõige strateegilises vaates ning huvide ja vajaduste esindamise vaates). • KOV IKT eest vastutav isik. • Spetsiifilise info puhul vajadusel valdkondade spetsialistid (eelõige huvide ja vajaduste esindamise vaates).
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Teenuse osutamise baasiks on IKT KK poolt IKT spetsialistide koostöövõrgustiku (kõigi kohalike omavalitsuste esindajad) loomine/taaskäivitamine, mille kaudu IKT KK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kogub ja edastab IKT-alast informatsiooni arengutest, probleemidest, hanke- ja arendusplaanidest ning kasutusel olevatest infosüsteemidest; • viib kokku ühiste huvide ja probleemidega KOVe, nende ühiseks lahendamiseks. <p>Koostöövõrgustiku toimimiseks on oluline lisaks info kogumisele ja vahendamisele korraldada regulaarseid koostöövõrgustiku kohtumisi.</p> <p>Omamaks KOVide esindamiseks ja nõustamiseks vajalikku infot edastab KK korra kvartalis (vajadusel korra kuus) päringu, mille käigus koondab kokku informatsiooni kasutatavate, planeeritavate ja uute arendatavate infosüsteemide ning nendega seotud probleemide, vajaduste, arengute ja muutuste osa.</p> <p>KK süstematiseerib ja prioriseerib koondatud informatsioon koostöös IKT töörühmaga, kelle ülesandeks võiks olla muuhulgas kogutud informatsioonile hinnangute andmine ja soovitude tegemine.</p> <p>KK edastab korra kvartalis (vajadusel korra kuus) kõigile IKT koostöövõrgustiku liikmetele informatsiooni peamiselt kasutatavate, planeeritavate ja uute arendatavate infosüsteemide ning nendega seotud probleemide, arengute ja muutuste osas, kuid ka KK enda poolse tegevuse osas (nt riigi poolt planeeritavatest).</p> <p>Tuginedes kogutud informatsioonile ja regulaarsetele koostöövõrgustiku kohtumistele on IKT KK roll KOVide huvide ja vajaduste esindamine sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostöövõrgustiku käigus kogutud informatsiooni edastamine riigile või eraarendajale; • vajadusel täiendavate päringute esitamine või tööseminaride korraldamine KOV huvide ja vajaduste väljaselgitamiseks eesmärgiga esindada parimal võimalikul moel KOVide huve;

	<ul style="list-style-type: none"> • regulaarse ülevaate andmine käimasolevatest riigi või erasektori arendustest ning „töövõitudest“, kus KK on esindanud KOV huve. <p>KOV-i roll</p> <p>KOVide roll on esitada õigeaegselt infot edastatud päringutele ja osaleda koostöövõrgustiku töös. Ühtlasi tekib regulaarse suhtluse käigus võimalus teha koostööd ja küsida nõu teistelt KOVilt, kellel on analoogsed mured, arengud või vajadused.</p>
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK-I meeskonda, kellel on minimaalselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeploogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised riiklikest infosüsteemidest ja toimeploogikatest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeploogikatest ja vajadustest, • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus. <p>Väljastpoolt KK on vajadusel otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suuremamahulisemad uuringud, • eksperthinnangud.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigi infosüsteemide arendamise tellimise ja arendamise eest vastutajad; • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Rahandusministeerium; • erasektori poolt KOVle suunatud infosüsteemide arendajad; • IKT spetsialistide koostöövõrgustik (kõigi KOVide spetsialistidest koosnev tööühm); • IKT tööühm (valitud KOVide esindajatest ja ELVL IT spetsialistidest koosnev tööühm).
TULUD	<p>Kuna teenust on keeruline kasutus põhiselt hinnastada, siis peaks teenuse rahastamine toimuma solidaarsuspõhimõttel kõigi KOVide poolt. Lähtudes KOVide poolt küsitluses väljatoodud maksevalmidusest võiks teenuse maksumus KOVi kohta olla ca 115 EUR kuus¹⁷ ehk 78 KOVi kohta kokku 8 970 EUR kuus.</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub mõnevõrra osapoolte valmisolekust teenuse eest maksta, millest lähtudes saaks teenuse osutamiseks palgata kuni 1,8 töötajat¹⁸.</p>

¹⁷ Arvestatud on küsitluses KOVide poolt väljatoodud maksevalmiduse vahemike keskmisega. Nende KOVide puhul, kes küll soovisid teenust, kuid maksevalmidust välja ei toonud, on konservatiivselt arvestatud, et maksevalmidus puudub.

¹⁸ Arvestatud on, et ühe töötaja kulu kuus on koos palgakulu ja majandamiskuludega ca 5 000 eurot.

OMAAVALITSUSTE IKT-ALANE NÕUSTAMINE

TEENUSE KOMPONENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Juhendite ja standardite loomine. • Koolituste, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamine. • Info- ja küberturbe alane nõustamine. • Hangete sisuline nõustamine (tehnilise kirjelduse koostamisel) ja näidisdokumentide koostamine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOV IKT eest vastutav isik. • Spetsiifilise teemade puhul ka teiste valdkondade spetsialistid (eelõige huvide ja vajaduste esindamise vaates).
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Teenuse osutamise baasiks on omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimise teenuse käigus kogutud info omavalitsuste ootuste ja vajaduse osas, mis võimaldab KK praemini kujundada enda nõustamisteenuse osutamiseks vajalikke kompetentse ning olla seejuures teenuse proaktiivne.</p> <p>Teenuse raames peaks IKT KK pakkuma</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOV IKT alast nõustamist IKT KK meeskonna pädevusest lähtuvalt eespool nimetatud teemadel või KOVide abistamist väliste nõustamispartnerite leidmisel kui enda meeskonnal vastav kompetents puudub. • Koolituste-, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamise raames (nt iga-aastased infoturbe seotud õpitoad) on KK roll vajaduste koondamine, koolitajate leidmine ja hinnapakumiste võtmine, koolituse sisu ja tasu väljareklaamimine ning piisava huvi korral koolituse tellimine. • Juhendite ja standardite loomise (nt töökoha halduse teenuse nõuded, küberturbe riskianalüüsi näidis, turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise näidis) käigus on KK roll vajaduste koondamine, taustainfo kogumine ja esmase juhendi või standarti loomine, vajadusel huvitatud osapooltest töögrupi loomine ja esmase dokumendi tutvustamine, saadud info põhjal dokumendi täiendamine ning osapoolte teavitamine ja valmis dokumendi kättesaadavaks tegemine. <p>KOV-i roll</p> <p>Klientide roll on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda vajaduste osas, • osaleda aktiivselt koostöövõrgustiku töös, • olla ise aktiivne nõustamisvajaduse osas ühendusvõtmisel, • koolituste, juhendite ja dokumentide tagasisidestamine nende edasise kvaliteetse arendamise tagamiseks.
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK vaja meeskonda, kelle on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeoogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeoogikatest ja vajadustest, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • infoturbe alased teadmised, • koolituste tellimise võimekus, • teadmised rahastusvõimalustest.

	<p>Väljastpoolt KK on otstarbekas vajadusel tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitusi, • täiendavat nõustamist teemadel, mille osas IKT KK endal puudub võimekus.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi Infosüsteemide Amet küberturvalisuse teemadel, • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium erinevatel nõustamisteemadel, • välised koolituspartnerid.
TULUD	<p>Kuna teenust on keeruline kasutus põhiselt hinnastada, siis peaks teenuse rahastamine toimuma solidaarsuspõhimõttel kõigi KOVide poolt. Lähtudes KOVide poolt küsitluses väljatoodud maksevalmidusest võiks teenuse maksumus KOVi kohta olla ca 85 EUR kuus¹⁹ ehk 78 KOVi kohta kokku 6 630 EUR kuus.</p> <p>Nimetatud kulude lisanduksid tarbimispõhimõttel väliste teenuseosutajatega seotud kulud, näiteks koolitustel osalemise kulu, välise teenuseosutajapoolne nõustamiskulu vm taoline</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub mõnevõrra osapoolte valmisolekust teenuse eest maksta, millest lähtudes saaks teenuse osutamiseks palgata kuni 1,3 töötajat²⁰.</p>

OMAAVALITSUSTELE ÜHISTE INFOSÜSTEEMIDE PAKKUMINE

TEENUSE KOMPONENDID	<p>Kohalike omavalitsuste istungite infosüsteemi ha rahvahääletuse läbiviimise infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel VOLIS), mis võimaldab muuhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • läbi viia volikogu, valitsuse jt istungeid ning koosolekuid (sh elektrooniline ja virtuaalne hääletamine, parandusettepanekute esitamine, automaatne protokollimine, avalike videoülekannete tegemine); • läbi viia küsitlusi omavalitsuste elanike seas. <p>KOV kodulehtede infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel KOVTP), mis sisaldab minimaalselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kindla kontseptsiooniga kodulehe platvormi; • liidestamist teiste rakendustega (nt puhkaeestis.ee, peatus.ee, Facebook, Twitter, jne); • kaardirakendust (liidestus Maa-ameti kaardirakendusega). <p>Omavalitsustele E-vormide keskkonna infosüsteemi pakkumine (hetkel kasutusel KOVMEN), mis võimaldab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luua ja eeltäita digitaalseid taotluste vorme ning edastada neid üle X-tee kohaliku omavalitsuse dokumendiregistrisse;
----------------------------	--

¹⁹ Arvestatud on küsitluses KOVide poolt väljatoodud maksevalmiduse vahemike keskmisega. Nende KOVide puhul, kes küll soovisid teenust, kuid maksevalmidust välja ei toonud, on konservatiivselt arvestatud, et maksevalmidus puudub.

²⁰ Arvestatud on, et ühe töötaja kulu kuus on koos palgakulu ja majandamiskuludega ca 5 000 eurot.

	<ul style="list-style-type: none"> • kaasata kohaliku omavalitsuse poolt osutatavate teenuse menetlusse vajalikke osapooli ja lisada kooskõlastamise funktsiooni täiendavatele osapooltele (ametnikud); • automatiseeritud teavituste edastamist ametnikule ja taotlejale.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • KOV tervikuna (eelkõige lähtuvalt võimalusest pakkuda enda kodanikele kodulehte ja kvaliteetseid e-teenuseid). • volikogude istungite korraldajad ja osalejad • rahvahääletuste korraldajad • KOV kodulehe sisu haldajad • KOV IKT eest vastutav isik. • Erinevate valdkondade spetsialistid (e-teenustega seotud info menetlemine, enda teenustega seotud info kuvamine kodulehel). • Kodanikud (kodulehel oleva info tarbimine, e-teenuste kasutamine, rahvahääletustel osalemine, istungite jälgimine)
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>IKT KK esmaseks rolliks on välja selgitada KOV ootused ja vajadused infosüsteemide osas ning nendest lähtuvalt kujundada sobiv teenusportfell – pakutavate infosüsteemide koosseis.</p> <p>Oluline on, et infosüsteemide arendamine ja haldamine oleks lahendatud võimalikult terviklikult. Selle tõttu on IKT KK rolliks leida riigihankega partner, kes pakub infosüsteemi arendamise, haldamise ja hooldamise teenust ning ka igapäevast kasutajatuge koos koolitustega.</p> <p>Jooksvate arendustööde sisendi koondab KK kokku teenust kasutatavate KOVide käest, ühtlustab ja prioriseerib KOVide soove ning ootusi. Suuremamahuliste arenduste planeerimisel või uute IS väljaarendamisel peab IKT KK läbirääkimisi KOVidega IS arendamise rahastamise osas ning leiab ka välised rahastusallikaid.</p> <p>Infosüsteemide müük (sh nende võimaluste tutvustamine KOVidele) on IKT KK ülesanne, kuna infosüsteemi kasutamise eest tasutakse IKT KK-le ja seeläbi on võimalik tagada infosüsteemi kasutajate võimalikult suure hulga ning seeläbi mõistlikuma kulude jaotuse kasutajate vahel. Samuti on IKT KK pahemad kontaktid KOVidega, kes konkreetset IS veel ei kasuta.</p> <p>KOVi roll</p> <p>KOVi rolliks on</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda ootuste ja vajaduste osas; • arendada teenuste juures konkreetsest KOVist tulenevat spetsiifilist sisu (nt kodulehe sisu, teenusportaali sisu) jne. <p>Välise teenuseosutaja roll</p> <p>Väline teenuseosutaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostab arendustööd lähtuvalt IKT KK tellimusest; • pakub IS haldamist ja hooldust; • pakub IS kasutajatele koolitusi ja kasutajatuge.
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK vaja meeskonda, kelle on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleotikast ja vajadustest ja probleemidest,

	<ul style="list-style-type: none"> • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeelooikatest ja vajadustest • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (sh nii sisuline pool kui ka juriidiline), • müügivõimekus, • finantsvõimekus, • teadmised rahastusvõimalustest, EU-fondidest. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas Tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infosüsteemi arendus, • koodihaldus, • infosüsteemi hooldus, • kasutajatugi, sh koolitused, • infosüsteemi majutamine.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihankega leitud tarkvara arendaja, haldaja, hooldaja ja kasutajatoe pakkuja (sh koolitused), • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kes omab infot riigi tasandi analoogsete lahenduste olemasolu osas ja saab nõustada nende kasutuselevõtvõimaluste osas.
TULUD	<p>Teenuse rahastamiseks on erinevad alternatiivid, mida on mõistlik omavahel kombineerida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IS kasutamise eest ja väikearenduste eest tasuvad KOVid kasutuspõhiselt ehk maksavad ainult need KOVid, kes IS kasutavad. Sealhulgas igakuiselt KOVidelt kogutavad tasud peaksid katma nii jooksvad hooldus- ja halduskulud kui ka arenduskulud. Lähtudes KOVide poolt küsitluses väljatoodud maksevalmidusest võiks teenuse maksumused kujuneda järgnevalt <ul style="list-style-type: none"> - KOV kodulehe infosüsteemi tasu KOVi kohta võiks olla ca 75 EUR kuus²¹. Arvestades, et teenusest oli huvitatud ca 77% vastanud KOVidest, siis taandades selle kõigile KOVidele võiks maksimaalselt arvestada teenuse tarbimisel kuni 60 KOViga. Seega võiks tulu KOVi kohta olla kuni 4 500 EUR kuus. - KOV istungite infosüsteemi tasu KOVi kohta võiks olla ca 80 EUR kuus. Arvestades, et teenusest oli huvitatud ca 75% vastanud KOVidest, siis taandades selle kõigile KOVidele võiks maksimaalselt arvestada teenuse tarbimisel kuni 59 KOViga. Seega võiks tulu KOVi kohta olla kuni 4 720 EUR kuus. - KOV e-vormide infosüsteemi tasu KOVi kohta võiks olla ca 65 EUR kuus. Arvestades, et teenusest oli huvitatud ca 65% vastanud KOVidest, siis taandades selle kõigile KOVidele võiks maksimaalselt arvestada teenuse tarbimisel kuni 51 KOViga. Seega võiks tulu KOVi kohta olla kuni 3 315 EUR kuus. - KOV rahvahääletuste infosüsteemi tasu KOVi kohta võiks olla ca 55 EUR kuus. Arvestades, et teenusest oli huvitatud ca 53% vastanud KOVidest, siis taandades selle kõigile KOVidele võiks maksimaalselt

²¹ Arvestatud on küsitluses KOVide poolt väljatoodud maksevalmiduse vahemike keskmisega.

	<p>arvestada teenuse tarbimisel kuni 41 KOViga. Seega võiks tulu KOVi kohta olla kuni 2 255 EUR kuus.</p> <p>Seega võiks pakutavate infosüsteemide kasutajatelt kogutav tasu olla ca 14 790 EUR kuus.</p> <ul style="list-style-type: none"> IS väljaarendamise ja suuremate uuenduste eest peaksid maksma KOVid ühiselt. Suuremate arendustööde teostamiseks on IKT KK ülesanne muuhulgas leida ka KOVide eelarvete väliseid vahendeid, nt struktuurifondide toetusvahendid ja riigieelarvelised vahendid. Lähtudes KOVide poolt küsitluses väljatoodud maksevalmidusest võiks ühekorde arenduskuluna IS kohta koguda KOVi kohta olla ca 2 400 EUR²² ehk kokku IS kohta 187 200 EUR.
KULUD	<p>IKT KK tasub koostööpartnerile jooksvalt infosüsteemi haldamise, hooldamise ja kasutajate eest. Tellitavate arendustööde eest maksab IKT KK vastavalt tellitud arenduste mahule. Lisaks koostööpartneritele on vaja katta IKT KKi vastava infosüsteemi arenduste tellimise, vajaduste koondamise ja üldse haldamisega tegeleva töötaja palgakulu. IS haldamisega tegelevate töötajate arv sõltub, mil määral suudetakse delegeerida infosüsteemidega soetud kohustused leitud välisele lepingupartneritele. Infosüsteemide arendamisel peaks IKT KK arvestama KOVide üldise maksevalmidusega. Eeldades, et IKT KK võtab IS seotud teemade lahendamiseks tööle 1 täiskohaga töötaja²³, siis on võimalik igakuiselt eelpoolnimetatud infosüsteemide arendamise ja hooldamise eest maksta ca 9 790 EUR.</p> <p>Teenuse käivitamiseks on oluline arendada kasutajate vajadustele vastav kaasaegne infosüsteem, mille eelduslikud maksumused on toodud allpool:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kohalike omavalitsuste istungite infosüsteemi (nö VOLIS2) loomine ja käivitamine 800 000 €. KOV kodulehtede infosüsteemi lahenduse loomine ja käivitamine 200 000 €. Omavalitsustele E-vormide keskkonna infosüsteemi loomine ja käivitamine 1 524 000 €. Lisaks universaalse liidese loomine KOV erinevate teenuseid menetlevate infosüsteemidele 350 000 €. Arendamiskulu kokku 1 874 000 €.

IKT ALASTE ÜHISHANGETE LÄBIVIIMINE

TEENUSE KOMPONENDID	<p>Osutataval teenuse raames viib IKT KK läbi omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna ühishankeid. Täpsed läbiviidavad hanked otsustatakse lähtuvalt KOVide vajadustest, kuid nendeks võiksid olla näiteks järgnevate valdkondade hanked:</p> <ul style="list-style-type: none"> riistvara, koolitused, tarkvara, erinevad teenused (nt serverimajutus, riistavar hooldus, auditid jne).
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> KOV IKT eest vastutav isik

²² Arvestatud on küsitluses KOVide poolt väljatoodud maksevalmiduse vahemike keskmisega. Nende KOVide puhul, kes küll soovisid teenust, kuid maksevalmidust välja ei toonud, on konservatiivselt arvestatud, et maksevalmidus puudub.

²³

	<ul style="list-style-type: none"> • KOV hankespetsialistid
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Ühishangete läbiviimisel on IKT KK ülesandeks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankevajaduste määratlemine, • riigihankedokumentide ettevalmistamine ja kooskõlastamine KOVidega, • hanke läbiviimine ja eduka pakkuja valimine, • lepingu sõlmimise koordineerimine või lepingu sõlmimine, • lepingu täitmisel tellijate esindamine. <p>KOV roll</p> <p>KOV roll ühishangete läbiviimisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda sisendit enda ootuste ja vajaduste osas, • tagasisidestada ja kooskõlastada riigihanke dokumente, • osaleda vajadusel eduka pakkuja valimises, • hanke täitmisel pakkujalt vajalike teenuste/asjade tellimine (ja nende eest tasumine) vastavalt hankelepingu tingimustele, • vajadusel hankega seonduva info andmine IKT KK-le.
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised KOVide toimeleogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeleogikatest ja vajadustest, • koostöövõrgustiku koordineerimise võimekus, • läbirääkimiste võimekus, • analüüsivõimekus, • projektijuhtimisvõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (sh nii sisuline pool kui ka juriidiline), • finantsvõimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas vajadusel tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihangete vaidlustamise korral juriidiline nõustamine, • hankija esindamine vaidlustuskomisjonis või kohtus.
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigihangete edukad pakkujad, • riigi tasandil IKT ühishangete korraldajad, kelle hangetega võiksid ka KOVid ühineda, vähendamaks dubleerimist.
TULUD	<p>Teenuse hinnastamine on võimalik ja otstarbekas korraldada kasutuspõhiselt ehk teenuse kasutajad maksavad läbiviidava riigihanke eest. Ühe riigihanke läbiviimise kulu (sh nii tehniliste kui ka juriidiliste toimingute teostamine) võiks olla hinnanguliselt ca 84 tundi ehk 2 500 EUR. Kulu suurus KOVi kohta sõltub hankes osalevate KOVide arvust.</p>
KULUD	<p>Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub osapoolte soovist ühishangete osas. Maksimaalselt võiks teenuse osutamiseks palgata ca 0,25 töötajat (eeldab aastas 6 hanke läbiviimist).</p>

Erandkorras võivad lisanduda sisseostetavate teenuste kulu.

KÜBERTURVALISUSE TAGAMINE

TEENUSE KOMPONENDID	<p>IKT KK aitab KOVidel tuvastada infoturbe rakendamise meetmete asjakohasust, sh tuvastatakse infoturbe riskid ja soovitatakse meetmeid riskide maandamiseks, sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infoturbega seotud dokumentatsiooni koostamine; • auditite tellimine; • turvanõrkuste testide tellimine.
KLIENDID	<ul style="list-style-type: none"> • Piiratud IT-võimekusega KOVidele (IKT eest vastutab vähemalt osaliselt spetsialist, kelle igapäevatöö ei ole IKT) ja/või • IT-spetsialisti omavatele KOVidele, et viimane saaks maksimaalselt toetada KOVi tööprotsesse.
TEGEVUSED	<p>IKT KK roll</p> <p>Küberturbe tagamise teenuse osutamine koosneb järgnevatest tegevustest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IKT KK koostab turvameetmete rakendamise süsteemi riskianalüüsi näidise, milles tuleb esitada süsteemi turvalisust ja teenuse toimepidevust mõjutavate ning küberintsidendi tekkimist põhjustavate riskide loetelu, määrata riskide realiseerumisel tekkiva küberintsidendi tagajärgede raskusaste ning kirjeldada küberintsidendi lahendamise abinõusid; • IKT KK koostab turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise kirjelduse või näidise; • IKT KK nõustab jooksvalt KOVe küberturvalisusega seotud küsimustes. <p>KOV-i roll</p> <p>IKT KK peamine roll on nõustada KOVe ning toimingute sisuline teostamine jääb KOVide ja nende lepinguliste partnerite ülesanneteks.</p>
RESSURSID	<p>Teenuse osutamiseks on vaja IKT KK vaja meeskonda, kellel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadmised olulisematest KOVide poolt kasutatavatest infosüsteemidest, nende toimeploogikatest ja vajadustest, • teadmised KOVide toimeploogikatest ja IKT-alastest vajadustest, probleemidest ja arengusuundadest, • analüüsivõimekus, • hangete läbiviimise võimekus (auditid, turvatestid), • meeskonnatöövõimekus, • infoturbe alased teadmised, • koolituste tellimise võimekus. <p>Väljastpoolt KK on otstarbekas tellida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • küberturvalisuse audit, • küberturvalisuse testimine (penetration testing).
PARTNERID	<p>Olulisemateks partneriteks teenuse osutamisel on</p> <ul style="list-style-type: none"> • auditite ja küberturvalisuse testimisega tegelevad erasektori teenuspakkujad, • riigi IT majad, kes saavad pakkuda küberturvalisusega seotud nõustamist,

	<ul style="list-style-type: none"> Riigi Infosüsteemide Amet.
TULUD	Kuna teenust on keeruline kasutus põhiselt hinnastada, siis peaks teenuse rahastamine toimuma solidaarsuspõhimõttel kõigi KOVide poolt. Lähtudes KOVide poolt küsitluses väljatoodud maksevalmidusest võiks teenuse maksumus KOVi kohta olla ca 90 EUR kuus²⁴ ehk 78 KOVi kohta kokku 7 020 EUR kuus.
KULUD	Teenuse osutamise peamiseks kuluks on teenuse osutamisega seotud töötajate palgakulu koos vastavate majandamiskuludega. Tegemist on teenusega, mille lõplik maht sõltub mõnevõrra osapoolte valmisolekust teenuse eest maksta, millest lähtudes saaks teenuse osutamiseks palgata kuni 1,0 töötajat²⁵ . Seeläbi jääks ca 2 000 eurot kuus ka välistelt teenuseosutajatelt turvatestide ja auditite teenuse sisseostmiseks.

4.2. IKT KK HALDUSMUDELI KIRJELDUS

Tulenevalt peatükis **Tõrge! Ei leia viiteallikat.** kirjeldatud alternatiivide puudustest ja tugevustest on eelistatum alternatiiv **IKT KK jätkamiseks ELVL koosseisus**. Kuigi eraldiseisva üksusena oleks kompetentsikeskusel samuti tõenäoliselt mitmeid eeliseid, siis on kliendi ehk KOVi vaates suhtluskanalid lihtsamad ja selgemad kui KK jätkab eksisteerimist ELVL koosseisus. Samuti on seeläbi lihtsam tagada ka sisuvaldkondade ja IKT omavaheline kooskõla.

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade (vaata Tabel 4) IKT KK poolt pakutavate teenuste jaoks vajalikust ressursist. Kokku oleks lähtuvalt osutatavate teenuste skoobist ja KOVide maksevalmidusest vajalik ja võimalik IKT KK luua 5,35 töökohta.

TABEL 4. ELVL IK KK TÖÖKOHAD

TEENUS	TÖÖKOHAD
Omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine	1,8
Omavalitsuste IKT-alane nõustamine	1,3
Omavalitsuste ühiste IS pakkumine	1
IKT alaste ühishangete läbiviimine	0,25
Küberturvalisuse tagamine	1
KOKKU	5,35

4.3. IKT KK FINANTSPROGNOOS

²⁴ Arvestatud on küsitluses KOVide poolt väljatoodud maksevalmiduse vahemike keskmisega. Nende KOVide puhul, kes küll soovisid teenust, kuid maksevalmidust välja ei toonud, on konservatiivselt arvestatud, et maksevalmidus puudub.

²⁵ Arvestatud on, et ühe töötaja kulu kuus on koos palgakulu ja majandamiskuludega ca 5 000 eurot.

4.3.1. HALDUS- JA TEENUSMUDELI ELLUVIIMISE TEGEVUSKAVA

5. SOOVITUSED JA ETTEPANEKUD

LISAD

LISA 1. KASUTATUD KIRJANDUS

1. AS PricewaterhouseCoopers Advisors. (2020). IKT baasteenuste korrastamise analüüs. Rahandusministeeriumi tellitud aruanne. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
2. AS PricewaterhouseCoopers. (2015). Kohalike omavalitsuste IT juhtimise, e-teenuste analüüs ja arendusettepanekud. Rahandusministeeriumi tellitud aruanne. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
3. Eesti Linnade ja Valdade Liit. (2019). Kohalike omavalitsuste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengukava 2020-2023. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
4. Eesti Linnade ja Valdade Liit. (2020). 2020-05 rahulolu uuring. Veebiküsitluse kokkuvõte. Kasutatud 05.10.2021.
5. Eesti Linnade ja Valdade Liit. (2020). 2020-08 küsitlus. Veebiküsitluse kokkuvõte. Kasutatud 05.10.2021.
6. Eesti Linnade ja Valdade Liit. (2020). 2020-12 küsitlus. Veebiküsitluse kokkuvõte. Kasutatud 05.10.2021.
7. KPMG Baltics OÜ. (2020). Kohaliku omavalitsuse teenusportaali ja kohaliku omavalitsuse menetlusinfosüsteemi analüüs. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellitud aruanne. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
8. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. (2021). Eesti Digiühiskond 2030. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
9. Riigikontroll. (2010). Avalike teenuste kvaliteet infoühiskonnas 2010. Kontrolliaruanne. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).
10. Riigikontroll. (2018). IT-turvameetmete süsteemi rakendamine kohalikes omavalitsustes. Kontrolliaruanne riigikogule. Kasutatud 05.10.2021, [<link>](#).

LISA 2. INTERVJUEERITUTE NIMEKIRI

KOV fookusgrupi intervjuudel (8) osales kokku 22 omavalitsust ja 29 inimest.

1. Viimsi vald: Mailis Alt	12. Hiiumaa vald: Hergo Tasuja, Kersti Simsalu
2. Rae vald: Madis Sarik, Tanel Tammela	13. Vormsi vald: Ene Sarapuu
3. Saue vald: Indrek Eensaar	14. Saaremaa vald: Indrek Teppan
4. Toila vald: Eve East	15. Jõgeva vald: Veigo Mandre, Egle Lääne
5. Viru-Nigula vald: Alexey Demin	16. Põltsamaa vald: Karro Külanurm
6. Rakvere linn: Ilmar Kutser	17. Tallinna linn: Martin Männil, Mari Roots
7. Rapla vald: Ivo Mäeoja, Meelis Mägi	18. Tartu linn: Jüri Mölder, Kalev Pullonen
8. Tori vald: Ragnar Luup	19. Elva vald: Kayvo Kroon, Veiko Sepp
9. Pärnu linn: Annemarii Hunt	20. Võru linn: Allan Liblik
10. Viljandi linn: Riho Nõmmeste, Marek Magnus	21. Kastre vald: Priit Lomp
11. Ruhnu vald: Andre Nõu	22. Põlva vald: Raul Raidla

Kokku intervjueriti nelja ministriumite esindajat, sh Rahandusministeeriumi ja Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskuse esindajaid intervjueriti koos:

Kaire Kasearu	MKM
Siim Sikkut	MKM
Margus Lehesaar	RM
Marek Mägi	RMIT

Tellijaga viidi läbi kaks fookusgrupi intervjuud. Eraldi intervjueriti IKT koordinaatoreid ja ELVL juhtkonna esindajaid.

Jan Trei	ELVL juhtkond
Toomas Johanson	ELVL juhtkond
Katrin Rajamäe	IKT koordinaator
Kaimo Käärman-Liive	IKT koordinaator
Nevel Paju	IKT koordinaator
Kaupo Kase	IKT koordinaator
Henri Pook	IKT koordinaator

LISA 3. INTERVJUUDE KAVAD

TELLIJAINTERVJUUD

Kaardistamiseks detailsemalt tänast olukorda, kuid ka Tellija esmase nägemuse tulevikuolukorrast viidi Tellija esindajatega läbi intervjuud (2), muuhulgas läbiti intervjuu käigus järgnevad teemad:

1. Millised on ELVL poolt hetkel pakutavad IKT teenustega seonduvad ressursid (inimesed, infra, finants jne)?
 - Kui suured on Teie jaoks teenustega seotud rahalised kulud/tulud?
 - Kui suured on klientide jaoks teenustega seotud rahalised kulud?
2. Mis on pakutavate teenuste peamised tugevused ja nõrkused (üleüldised ja teenuste puhul eraldi)?
3. Täiendavalt pole süsteemides piisavas ulatuses edasi arendatud klientide (KOVide) vajadustest lähtuvaid funktsionaalsusi: kelle ülesanne oleks tegeleda arenduste tellimise ja rahastamisega?
4. Anna-teada erineb teistest teenustest seetõttu, et seda kasutavad kõik KOVid. Miks?
5. Kes on teenuste praegused kliendid? Milliseid segmente kliendid moodustavad?
6. Milline on klientide tagasiside pakutavatele teenustele?
 - Millised on peamised ettepanekud tulevikus pakutavate teenuste osas?
7. Millised on kohalike omavalitsuste katmata vajadused IKT teenuste osas?
 - Mis on katmata vajaduste põhjusteks?
8. Milline on tänane ELVLi poolne IKT teenuste pakkumise haldusmudel (arenduste Tellimise põhimõtted, kasutajatugi, hinnastamine, ressursid jne)?
 - Mis on tänase haldusmudeli peamised tugevused ja nõrkused?
9. Kes on teenuste pakkumise osas peamised konkurendid?
10. Mille osas pakub ELVL klientidele peamiselt konsultatsioone?
11. Millised on peamised muudatusvajadused KOV IKT teenuste korraldamisel? Milline on ideaalnägemus tulevikuolukorrast?
12. Kuidas on läinud IKT strateegias paika pandud eesmärkide täitmisega?
 - Kas teenustega rahulolu on mõõdetud ja kas 2020 sihttase saavutati?
 - Kas e-teenuste standardiseerimisega on alustatud?
 - Mida tähendab universaalse kodulehtede teenustevärvate arendamine?
 - Kas on teada, mitme linna ja valla IKT taristu vastab ISKE-le?

KOHALIKE OMAVALITSUSTE INTERVJUUD

Kogumaks infot sihtgrupi vajaduste ja ootuste osas, viidi sihtgrupi esindajatega läbi fookusgrupi intervjuud (29 inimest 22 KOVist, kokku 8 intervjuud).

Kohalike omavalitsuste esindajatest kaasati nii **suuremad kohalikud omavalitsused**, kelle võimekus eelduslikult on suurem, kuid kelle vajadused võivad samuti olla suuremad (nt Tallinn, Tartu, Pärnu, Viimsi) kuid ka **väiksemad kohalikud omavalitsused**, kelle võimekus on väiksem, kuid ka kelle vajadused võivad olla väiksemad. Kohalike omavalitsutega läbiviidavate intervjuude käigus käsitleti järgmisi teemasid:

1. Milliseid IKT alaseid teenuseid KOV hetkel tarbib?
 - Kas nende teenuste osas on loodud enda sisemine võimekus või ostetakse teenuseid sisse?
 - Kas mingi osa neist võiks olla pakutud ELVL-i poolt? Mis juhtudel ja miks?
 - Milliseid olemasolevate teenustega seotud arenguid olete planeerinud lähiaastatel?
2. Millised on täna IKT valdkonnas peamised probleemid ja/või katmata vajadused
 - Milliseid teenuseid peaks ELVL IKT kompetentsikeskus pakkuma?

- Milliste teenuste ja IS planeerimisel ootate ELVL IKT KK abi?
 - Milliseid koolitusi/mis alaseid konsultatsioone vajaksite?
 - Milliseid arenguid olete lähiaastatel ise planeerinud nimetatud vajaduste katmiseks/probleemide lahendamiseks?
3. Millised probleemid ja tugevused on hetkel ELVLi koosseisus tegutseval IKT kompetentsikeskusel?
 - Milline peaks olema ELVL kompetentsikeskuse roll teenuste arendamisel?
 - Millised on Teie ettepanekud tulevikus teenuste arendamiseks?
 4. Kui suur on Teie KOVIs IKT alane eelarve? Mida see sisaldab?
 - Millised on KOV IKT teenustega seotud muud ressursid (infra, inimesed jne)?

MINISTEERIUMITE INTERVJUUD

Lisaks kohalikele omavalitsustele viidi läbi intervjuud ka **ministeeriumite esindajatega** (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, RMIT), kellega käsitleti järgnevaid teemasid:

1. Milline on ootused KOV IKT kompetentsikeskusele, sh
 - Millised teenuseid peaks pakkuma?
 - Millised teemad peaksid jääma kohaliku omavalitsuse tasandile?
 - Millised peaksid olema koostööpõhimõtted keskvalitsusega, sh millised olulisemad teemad peaksid jääma keskvalitsuse tasandile?
2. Milline on valmisolek toetada kompetentsikeskuse toimimist, sh
 - Milline võiks olla rahaline toetus ja mis tingimustel?
 - Milliseid muid tugimeetmeid saab pakkuda (teadmised, varasemad praktikad jne)?

LISA 4. LÄBIVIIDUD VEEBIKÜSITLUS

Civitta Eesti AS on **Eesti Linnade ja Valdade Liidu** tellimisel koostamas uuringut **“Eesti Linnade ja Valdade Liidu KOV IKT kompetentsikeskuse haldus- ja teenusmudeli analüüs”**, mille eesmärgiks on välja selgitada, milline peaks olema KOV IKT ühistegevuse korraldamise juhtimismudel, mis oleks majanduslikult iseseisev ja jätkusuutlik ning mille tegevus oleks kooskõlas riigi IKT arengusuundadega.

Analüüsi raames on kokku koondatud osapoolte ootused IKT kompetentsikeskuse haldus- ja teenusmudelile ning töötatud välja esmased alternatiivid pakutavatele teenustele. **Käesoleva küsitluse eesmärgiks** on välja selgitada võimalike teenuste atraktiivsust kohalike omavalitsuste esindajate seas. Vastustena saadud sisendist lähtuvalt viiakse läbi ELVL IKT kompetentsikeskuse haldus- ja teenusmudeli reformi, **mis aitaks ELVL ja KOVdel ühiselt jõuda uuele IKT valdkonna arengutasemele.**

Seetõttu **palume küsimustele vastates lähtuda KOVi tänastest ja tulevatest vajadustest ja soovidest, mitte niivõrd täna ELVL poolt pakutavatest IKT alastest teenustest ja võimalustest.**

Küsitlusele ootame vastuseid **KOV IKT valdkonna eest vastutavalt spetsialistilt või valla/linnavalitsuse liikmelt.** Võimalusel võiksite küsimustikule vastata väikese meeskonnana (nt IKT valdkonna eest vastutav ametnik ja valla/linnavalitsuse liige, vallasekretär, andmekaitse spetsialist, küberturbe spetsialist jne). Samuti võib ühest KOVist küsimustikule vastata mitu inimest eraldi.

Vastamiseks kulub **orienteeruvalt 20 minutit.**

KOV nimi*²⁶

Vastaja ametikoht*

Millised alljärgnevad teemad on Teie KOVis terviklikult lahendamata? (vali üks või mitu)

- Riigi ja KOV teenuste koos pakkumine sündmuspõhiselt
- kasutajakeskne (elanikust lähtuv) e-teenuste pakkumine
- infoturbe poliitika ja dokumentatsioon
- turvaauditite läbiviimine
- IT-riskianalüüs ja maandamise kava
- andmevarunduspoliitika
- töötajate IKT-alane koolitamine
- turvapoliitika
- küberturbe rakendusplaan koos eelarvega
- GDPR nõuete tagamine
- erivajadustega inimeste ligipääsetavus infosüsteemidele
- EITS-le ülemineku plaan
- puuduvad lahendamata IKT-teemad
- muu, palun täpsustada ...

TEENUS 1: OMAVALITSUSTE IKT VALDKONNA KOORDINEERIMINE

Millistest allolevatest komponentidest on Teie omavalitsus KOVide ülese keskselt pakutava IKT valdkonna koordineerimise teenuse juures huvitatud? *

²⁶ * kohustuslik väli.

- KOVide ühise IKT strateegia loomine ja selle elluviimise koordineerimine
- IKT alaste spetsialistide koostöövõrgustiku loomine ja haldamine
- IKT alase info haldamine ja vahendamine
- KOVide IKT valdkonna kaardistamine (sh infosüsteemid, olulisemad arengud ja probleemid) ning kogutud info süstematiseerimine ja vahendamine KOVidele
- KO ide huvide ja vajaduste esindamine riiklikul tasandil
- KOVide huvide ja vajaduste esindamine enamikke KOVe puudutavate erasektori poolt arendatavate infosüsteemide arendamisel
- KOVide ühiste arenduste algatamine ja koordineerimine
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud IKT valdkonna koordineerimise teenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksta? (valige üks)*

- kuni 75 eurot
- 76-150 eurot
- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta (vaba vastus)

TEENUS 2: OMAVALITSUSTE IKT-ALANE NÕUSTAMINE

Millistest allolevatest komponentidest on Teie omavalitus KOVide ülese keskselt pakutava IKT-alase nõustamise teenuse juures huvitatud? *

- koolituste-, õpitubade ja kogemuste jagamise seminaride korraldamine
- juhendite ja standardite loomine
- info- ja küberturbe alane nõustamine
- andmehaldusega seotud nõustamine
- serverimajutusega seotud nõustamine
- töökohahaldusega seotud nõustamine
- hangete juriidiline nõustamine
- hangete sisuline nõustamine (tehnilise kirjelduse koostamisel)
- digimuutuste juhtimisega seotud nõustamine
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud IKT-alase nõustamise teenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksta? (valige üks)*

- kuni 75 eurot
- 76-150 eurot
- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta.

TEENUS 3: OMAVALITSUSTELE ÜHISTE INFOSÜSTEEMIDE PAKKUMINE

Palun märkige alljärgnevalt, milliste KOVide üleselt keskselt pakutavate infosüsteemide kasutamisest olete huvitatud ja kui palju olete valmis nende kasutamise eest maksimaalselt kuus maksma (sisaldab haldamist, hooldamist kui ka jooksvaid arendusi) (valige üks infosüsteemi kohta)*

	ei ole kasutamisest huvitatud	kuni 100 eurot	101-200 eurot	201-300 eurot	301-400 eurot	401-500 eurot
KOV istungite infosüsteem						
KOV rahvahääletuse infosüsteem						
KOV kodulehe infosüsteem						
KOV e-vormide keskkonna infosüsteem						
Infosüsteem heakorra probleemidest teavitamiseks						
Muu, palun täpsustage						

Mil määral olete valmis maksimaalselt panustama ühekordse maksena koostöös teiste KOVidega ühiste infosüsteemide väljaarendamise? (valige üks)*

- ühekordse maksena kuni 2 000 eurot infosüsteemi kohta
- ühekordse maksena kuni 4 000 eurot infosüsteemi kohta
- ühekordse maksena kuni 6 000 eurot infosüsteemi kohta
- ühekordse maksena kuni 8 000 eurot infosüsteemi kohta
- ühekordse maksena kuni 10 000 eurot infosüsteemi kohta
- muu, palun täpsustage
- ei ole valmis infosüsteemide väljaarendamise/uuendamise panustama

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta (vaba vastus)

TEENUS 4: IKT ALASTE ÜHISHANGETE LÄBIVIIMINE

Kui omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna viidaks läbi ühishankeid, siis millistest ühishangetest oleksite huvitatud? *

- riistvara
- koolitused
- tarkvara
- erinevad teenused (nt serverimajutus, riistavar hooldus, auditid jne), palun täpsustage ...
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud IKT-alaste ühishangete teenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksma? (valige üks)*

- kuni 75 eurot
- 76-150 eurot

- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta.

TEENUS 5: VÕRGUADMINISTREERIMISTEENUS

Kui omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna pakutaks võrguadministreerimisteenust, siis millistest allolevatest komponentidest on Teie omavalitsus huvitatud? *

- arvutivõrgu arhitektuuri koostamine
- serverite hankimine ja paigaldamine
- kaugtöö võimaluste loomine ja töshoidmine
- serverite turvalisuse monitoorimine ja litsentside uuendamine
- pilveserveritele ülemineku toetamine
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud võrguadministreerimisteenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksuma? (valige üks)*

- kuni 75 eurot
- 76-150 eurot
- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta.

TEENUS 6: TÖÖKOHAAHALDUS

Kui omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna pakutaks töökohahaldusteenust, siis millistest allolevatest komponentidest oleks Teie omavalitsus huvitatud? *

- riistvara olemasolu tagamine (arvutid, hiired, klaviatuurid jm), sh hooldus, uuendamine
- tarkvara olemasolu tagamine (litsentside haldamine, installeerimine jne)
- andmete turvalisuse tagamine
- printimise korraldamine (printerite olemasolu, seadistamine)
- kasutajatoe tagamine (nii distantsilt kui ka vajadusel kohapeal)
- arvutikasutajate koolitamine
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud töökohahalduse teenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksuma? (valige üks)*

- kuni 75 eurot

- 76-150 eurot
- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Mitmele töökohale soovikiste eelpoolkirjeldatud teenust tellida? *(vaba numbriline väli)*

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta.

TEENUS 7: KÜBERTURVALISUSE TAGAMINE

Kui omavalitsuste üleselt keskselt koordineerituna pakutaks küberturvalisuse tagamise teenust, siis millistest allolevatest komponentidest oleks Teie omavalitsus huvitatud? *

- infoturbe seotud dokumentatsiooni koostamine
- infoturbe spetsialisti teenus (nt infovara inventuur, dokumentide koostamine, andmekogude ülevaatamine, infovara turbeastmete määramine, infovara spetsifikatsioonide täienamine, turbealduse meetmete loetelu koostamine, turbe rakendamise plaani koostamine, tegeliku turvaolukorra kontroll jms)
- auditite tellimine
- turvanõrkuste testide tellimine
- muu, palun täpsustage
- ei ole huvitatud küberturvalisuse tagamise teenusest

Kui palju olete valmis nimetatud teenuse eest maksimaalselt igakuiselt maksma? *(valige üks)**

- kuni 75 eurot
- 76-150 eurot
- 151-225 eurot
- 226-300 eurot
- 301-375 eurot
- 376-450 eurot
- 451-525 eurot
- muu summa, palun täpsustage

Üldised kommentaarid/ettepanekud teenuse kohta.

RAHASTAMISPÕHIMÕTTED

Millistest üldistest rahastamis põhimõtetest peaks teie hinnangul teenuste rahastamisel lähtuma? *
(valige iga teenuse kohta üks alternatiiv)

	Teenuse rahastamine peaks toimuma solidaarselt	Teenuse rahastamine peaks toimuma solidaarselt kõigi	Teenuse rahastamine peaks olema tarbimispõhine (maksavad ainult	Muu, palun täpsustada
--	--	--	---	-----------------------

	lähtudes KOV elanike arvust	KOVide vahel võrdselt	need KOVid, kes tarbivad)	
TEENUS 1: Omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine				
Teenus 2: Omavalitsuste IKT-alane nõustamine				
TEENUS 3: Omavalitsuste ühiste infosüsteemide pakkumine				
Teenus 4: IKT-alaste ühishangete läbiviimine				
Teenus 5: Võrguadministreerimisteenus				
Teenus 6: Töökohahaldus				
Teenus 7: Küberturvalisuse tagamine				

Kui suur on Teie KOVi (ametiasutuse) ligikaudne tänane aastane eelarve alltoodud teenustega seondvalt? * (valige iga teenuse kohta üks alternatiiv)

	0 eurot	kuni 900 eurot	kuni 1800 eurot	kuni 2 700 eurot	kuni 3 600 eurot	kuni 4 500 eurot	kuni 5400 eurot	kuni 6 300 eurot	rohkem kui 6 300 eurot
Omavalitsuste IKT valdkonna koordineerimine									
Omavalitsuste IKT-alane nõustamine									
KOV istungite infosüsteem									
KOV rahvahääletuse infosüsteem									
KOV kodulehe infosüsteem									
KOV e-vormide ja/või taotluste menetlemise keskkonna infosüsteem									
Dokumendihalduse infosüsteem									
IKT-alaste ühishangete läbiviimine									
Võrguadministreerimisteenus									
Töökohahaldus									
Küberturvalisuse tagamine									
Muud IKT-ga seotud teenused (nimetage)									

MUUD VAJADUSED

Kas Te näete, et Teie KOVi vajadused võiksid lähema 3 aasta jooksul olulisel määral muutuda, võrreldes eelnevates küsimustes kirjeldatud vajadustega? *

- ei
- ei oska öelda
- jah, palun täpsustage....

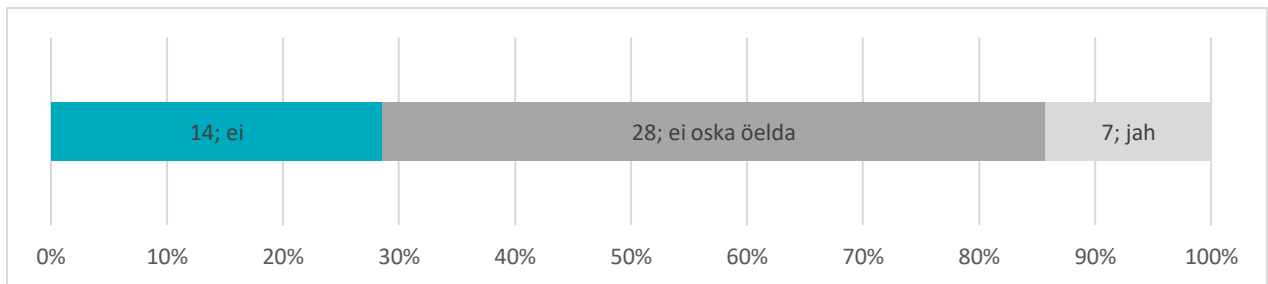
Kas eespool nimetatud teenuseid oleks vaja pakkuda keskselt ühiselt koordineerituna ka KOV hallatavatele asutustele? *

- jah
- ei
- ei oska öelda

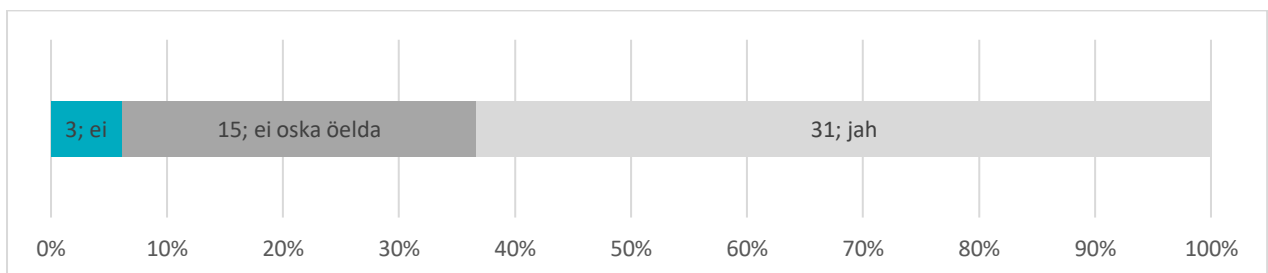
Palun täpsustage tehtud valikut:

Kas teie KOVis on katmata IKT vajadusi või probleeme, mida eelnevalt loetletud teenuseid ei sisalda? Kui jah, siis millised?

LISA 5 VEEBIKÜSITLUSE LISAKÜSIMUSED

JOONIS 20. KAS TE NÄETE, ET TEIE KOVI VAJADUSED VÕIKSID LÄHEMA 3 AASTA JOOKSUL OLULISEL MÄÄRAL MUUTUDA, VÕRRELDDES EELNEVATES KÜSIMUSTES KIRJELDATUD VAJADUSTEGA? (N=49)

JOONIS 21. KAS EESPOOL NIMETATUD TEENUSEID OLEKS VAJA PAKKUDA KESKSELT ÜHISELT KOORDINEERITUNA KA KOV HALLATAVATELE ASUTUSTELE? (N=49)